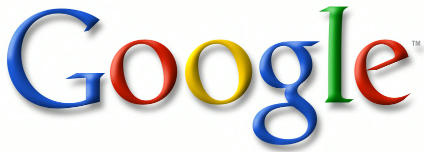

HOLGER DRACHMANN

GURRE

ET DRAMA

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1899

GURRE

Henrik Hertzholtz

HOLGER DRACHMANN

1 =

GURRE

ET DRAMA

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1898

Til

TOVE

(Midsommernatten 1887 — og for bestandig).

Du er mit Liv — hvor jeg gaar hen,
lad Tid og Hav saa skille.
Hører Du Sangen, min Hjærtensven:
Styrken, Du gav mig — her er den igen,
Toner, som Sorgen har adlet,
da Hjærtet fik sunget sig stille.

Atlanterhavet, Jævndøgn 1898.

Aften - Landskab.

Engene damper langs Skovsøens Bred,
Midsommernatten er stille,
Bølgen blev Blod, dengang Solen gik ned
— hvad hvisker den hulkende Kilde?
Den fagreste Sø udi Nordsjællands Egn,
den rødmer som Blod, og det mørkner mod
Regn,
og Du spørger den rislende Kilde:
Kender Du Dampen fra Helvigs Borg,
kender Du Braadden i Volmers Sorg,
kender Du Kvadet om Gurre —
om Gurre og Tovelille?

De Stormænd strider for Rige og Land,
maa vaage aarle og silde,
Hjærtet har slukket forlængst sin Brand
— da springer en rislende Kilde.

Der lysner et Syn bag de mørknende Træer,
en Jomfru træder Kong Volmer nær
i Midsommernatten den stille:
Hjærternes Møde i lønlig Stund,
duftende Kys af en Pigemund,
Nattergal-Sangen om Gurre —
om Volmer og Tovelille!

Der findes ej Sagn over Danmarks Land
med Toner saa smæltende bløde,
der findes ej Fryd mellem Kvinde og Mand
som Volmers og Tovelils Møde.
Der findes ej Sø paa den ganske Jord,
hvori saa usigelig Vemod gror
med Vandliljen op fra de Døde:
Kender Du Volmers den sjunkne Borg,
kender Du nogen saa hvilende Sorg,
som den over Egnen ved Gurre —
hvor Volmers Tovelil døde?

Følgende Personer optræder i Handlingen:

KONG VOLMER.
DRONNING HELVIG.
JOMFRU TOVE.
HENNING PODEBUSK, Kongens Drost.
HEINRICH MINNESANGER.
KLAVS NAR.
FOLKVAR LOVMANDSSØN, Dronningens Yndling.
JOCHUM PAWEL, Raadmand i Lybek.
GREV JOHAN af Holsten.
DEN ESROM-PRIOR.
MADS KRYBSKYTTE.
FADEBURS-ANE.
DEN GODE TERNE.
DEN ONDE TERNE.
KONGENS SMAADRENG.
SENDEBUD.
RYTTER-ANFØRER.
RIDDERE.

Kongens Jagt-Følge. Riddere og Svende. Dronningens Følge, Damer og Terner. Lybske og holstenske Udsendinge, Ryttere, Munke. Smaadrenge.

Handlingens Gang — Valdemar Atterdags Tid

DET FØRSTE MØDE.

Lys Sommermorgen. Storskov — Eg og Bøg. Ter-
:net skraaner let — fra venstre til højre — ned imod
ıen, der skimtes mellem Ellekrat og Siv.

De fjærne Toner af et Jagthorn høres. Saa bliver
t stille.

Pludselig kommer KLAVS NAR brydende ud gennem
ıderskoven (fra venstre).

KLAVS NAR

le og vanfør, brede Skuldre, lange Arme, Ansigtet fuldt af Rynker
ubestemt Alder — over de Halvhundred, svingende sin Narre-
iks, et Æselshoved med lange Ører paa en Stav prydet med flag-
rende Baand). Han raaber:

Holla, Heinrich — holla, holla! . . .

HEINRICH MINNESANGER

mmer fra Baggrunden, klimprende paa sin Luth. (Han er en ung
ınd — knap Tredve — uregelmæssige Træk — livlige Gestus —
rke, levende Øjne — nøddebrunt Haar og Skæg — fin Ansigts-
ve, solbrændt Hals og Kinder — Daggert i Bæltet, kort Sværd ved
Siden.) Ser op og spørger smilende:

Hvad løber Du for? —

NAR.

Den ene Nar løber for den anden. — (ser lige paa ham:) I gjorde mig ræd derinde i Skoven.

HEINRICH
(smiler)

I den lyse danske Skov? Intet Fjæld — ingen Kløft, som skræmmer. Paa blød Græsbund træder Foden sin Vej ligefrem . . . og hvis der er Hemmeligheder i den grønne Skov, saa plaprer de muntre Fugle dem ud: Godmorgen, Hr. Ridder — vi hilser fra alle Eders Hjærtenskærs Drømme!

NAR
(vranten)

Jeg taler ikke om Skoven — jeg taler om *Jer!*

(sætter sig paa Skraaningen under de høje Træer til venstre — løfter sin Briks og lægger den an, som en Bue, imod HEINRICH.)

HEINRICH
(ler og løfter sin Luth som et Skjold)

Er det fordi *jeg* ikke jager Vildtet — at Du bruger mig som Skive?

NAR
(sænker sin Briks)

Jeg vil se Jer hængt! (tilføjende) I gjorde mig ræd for mig selv.

HEINRICH
(sætter sig hos ham, klapper ham venlig paa Knæet)

Hvad er der, Klavs? —

NAR
(mut)

God Tid paa Narre — dér sønderpaa, hvor I kommer fra — siden de skikker Jer hid at æde Brødet fra de smaa Hunde.

HEINRICH

Er Du skinsyg, fordi Kongen lider min Sang? Hvorfor synger *Du* ham ikke tilsinds? —

NAR
(løfter pludselig Hovedet med et Glimt i Øjet)

Kongen! (drager, ligesom legende, en Kniv frem under sit Bælte) Nu nys, da I gik foran mig — derinde i Tykningen — da blev jeg tilsinds (gør en Bevægelse med Kniven) . . . (lavmælt) I ligned *ham* — da han var ung!

HEINRICH
(griber ham fast i Armen)

Nar, hvem taler Du om? —

NAR
(med forandret Tonefald — henkastet)

Men I vendte Jer imod mig — og lo! (gemmer Kniven — med en kort Latter) Naar en Mand ler — da er Øjeblikket ikke kommet. Man faar vente, til den onde Time er over ham — da føles Stikket dybt, hvor der iforvejen lides.

HEINRICH
(har sluppet sit Greb i Narrens Arm — stirrer ham ind i de smaa Øjne, som gemmer sig . . . siger saa, hovedrystende)

At fæste sig ved en Nars Tale! . . .

NAR
(ler hæst)

Ikkesandt? Det vilde være den værste hed — af en saa køn Karl, der altid syr Skoven er grøn — og at Fuglene traller morgen!

HEINRICH
(hen for sig)

Intet Under, at Kong Volmer sendte efter mig! Det glade Fyrste-Hof i Baiei det gav *hans* Ungdom sin Smidigheds S . . . og han har maattet slide paa den si

NAR
(svinger sin Briks)

Slidt har han — paa sig selv og paa / . . . og nu værker hans Naades Ryg — Hjærtet værker *endnu* ej! Hi hi, holla! D gaaet Jagt i det — Jagten sletter Alting huslig Kævl og Ledings Plage, Lande-Nø onde Dage . . . (halvt syngende, idet han spiller paa si

Ingen Venner, ingen Kvinder —
fuldt af Rænker, fuldt af Fjender,
bitre Nætter, sure Dage —
borte Baier-Hoffets Minder,
ingen Fester, ingen Anger: —
kun en luvslidt Minnesanger
og en halvgal Nar tilbage!

(kysser Briksens Æselshoved)

Hi hi! Du lille Æselsmand!

Jeg blir saa henrykt, fordi jeg ikke kan se Forskel paa *mit* Hoved og *dit* Hoved . . . paa Kronen om dit Haar — og mine Stodder-Kaar — — — paa at *jeg* ligger ene i mit Hunde-Hul og *Du* ligger ene paa din Løjbænk — — paa at *jeg* bander min forbandede Gigt og *Du* bander din bansatte Frue . . . Oho! av, av! —

den Frue, den Frue,
som gerne vil ha' Dig, og har sig en Anden
— i Seng og i Stue —
at sætte sin Husbond de Horn udi Panden!

HEINRICH
(lægger sin Haand over hans Mund)

Tæm din Tunge, Nar! . . .

NAR.

Vil Du kværke mig? Jeg skal spy dig over som en Snog . . .

HEINRICH
(slipper ham)

Hvor tungt I dog tager paa Livet heroppe i dette skønne Norden! Man skulde undres over, at Sommernatten var saa skær og lys — Kvinderne saa bly i deres Ømhed — Livet selv saa blidt som en fager Drøm! . . .

NAR
(vrænger ad ham)

Livet — Du Taabe af en Spillemand! Det er ens i Syd og Nord:

Mens vi er i Tyverne — udbryder vi: Hvor skøn en *Hjærtenskær* havde jeg ikke inat!

I Tredverne: Hvilket herligt *Maaltid* havde jeg forleden!

I Fyrrerne taler man — om den dejlige Stolgang, man *havde igaar!*

I Halvtredserne lyder Sukket: *Igaar Nat* havde jeg en *god Søvn!*

I Tredserne tier man stille. Og i Halvfjerserne lader man sig begrave!

Gak nu hen, Dreng! og lav en ***Minnesang*** ud af denne Visdom! . . . (rejser sig)

HEINRICH

Din Visdom er bidsk — som Du selv! .

(rejser sig — lægger sin Haand paa hans Skulder — varmt inderligt)

Til en Minnesang trænger Kong Volmer — i en *ung Kvindes* Skikkelse!

NAR

(ler)

Hæ hæ! Det Vildt har han jaget før.

HEINRICH

(vedblivende)

Saadan Sang lader sig ikke jage op som et Stykke Vildt! Den er en Aabenbaring!

NAR

(vrængende)

Den kommer kan hændes over En som en Nysen. (Jagthorn fra venstre Side) Lad os ønske Kongen en god Snue! —

(Jagthorn svarer fjærnt fra Baggrund).

Ind fra Venstre kommer Lybekker-Raadmanden JOCHUM PAWEL, i Følge med Holsteneren GREV JOHAN og den ESROM-PRIOR.

PAWEL
(undersætsig Skipper-Skikkelse, smaa, snu, hurtige Øjne i et vinrødt og vejrbidt Ansigt)

En Skipper maa ej tabe Taalmodigheden — men jeg siger Jer, Grev Johan: Eders Fætter forstaar at krydse i snevert Sund og holde sig udenfor Skudvidde!

GREV JOHAN
(stor, knokkelstærk Slagsbroder-Skikkelse, fregnet og rødskægget som Kongen, men uden gennemskuende Skarphed i Blikket — og uden Hovedets stolte Holdning)

Vi skal vel vide at *tvinge* ham til at høre os! .... (slaar paa sit Sværd, snor sit Skæg)

ESROM-PRIOR
(skaldet — svært Underansigt — graa, missende Øjne — et sødladent-stramt Smil — tykke, røde Læber, sorte Tænder)

Om *Tvang* egenlig er Midlet her? ....
(folder Hænderne — gnider dem langsomt mod hinanden — ser med et spørgende Smil paa PAWEL)

GREV JOHAN
(opbrusende)

Har han ikke opbrugt alle Midler? — Hvem vil borge ham en Penning — om ikke Lybek vil? Hvor købe sig Sværd og Lanser — om ikke hos Holsterne?

PRIOR
(skottende til KLAVS NAR og HEINRICH, som har trukket sig lidt tilbage)

Skoven har Øren — Grev Johan!

NAR
(letter sin Briks)

Ja — ret lange!

GREV JOHAN
(vender de To haanlig Ryggen)

Narre og Gække har min Fætter. — Det er snart al den Hær, han fører i Marken.

PRIOR
(dæmpet)

Vi haaber, den høje Herre vil give Gud Æren — og lægge sig vor ringe Veltalenheds Raad paa Sinde! (til PAWEL, idet GREV JOHAN utaalmodig gaar frem og tilbage) Saa betænker I vel mit fattige Kloster med en liden Gave? — — —

PAWEL

Faar jeg ej Kongen i Tale inden Kvæld — da gaar jeg under Sejl fra Helsingør. Gaven glemmer jeg ikke. Naar I ikke glemmer at minde Eders Skriftedatter Dronningen om hendes Løfte!

PRIOR
(smiler lidt forundret)

Løfte? .... Dronningen lovet noget? ....

PAWEL

At beholde mit Plejebarn hos sig — og lade hende tjene blandt de adelige Jomfruer i Kongens Gaard!

PRIOR
(hans Øjne lyser)
En ung Jomfru — høvisk og skøn? . . . . .

PAWEL
(nikker)
Hendes Fader, en fattig Ridder fra Rügen, fægted og faldt for Hansaens Flag. Hendes Moder var fra Skaane — hun døde ung. Mit Liv er Rejser og Omskiftelser. Pigen er skøn og blid som en Sommerdag. Jeg vil vide hendes Ungdom i de bedste Hænder.

PRIOR
Hvad hedder den Smaa?

PAWEL.
Tove — hedder den lille Due!

PRIOR
(lukker Øjnene — folder Hænderne paa Brystet)
Jomfru Tove vil være i de bedste Hænder — naar hun overgives til Dronningen.

GREV JOHAN
(fra Baggrunden — utaalmodig)
Til Kongen! — til Kongen!
(De Tre hurtig ud)

NAR
(gaar efter dem — standser — rækker Tunge)
Jo lur Volmer — I tre Karle! Der skal en hel Nar — til at stække *hans* Vinger!

HEINRICH
(læner sig op mod en Elle-Stamme — ser ind imod Skovtykningen — spørger adspredt)

Hvad siger Du, Klavs? —

NAR
(sætter sig ved HEINRICH — leger med sin Briks)

Klavs Klumpe — sætter sig paa sin Hale — spørger sin liden Æselmand — om Kongen er at faa i Tale!

HEINRICH
(som før)

Hvad taled de Tre om?

NAR

Kan hændes om at faa Volmer paa Duejagt! . . . . (ler — og lader sin Briks danse op og ned)

Havørn og Grævling og Vildso og Hjort —
det er kongelig Jagt!
Han skyder ej Pile paa Smaaspurve bort —
(kaster Briksen højt op i Luften — —)
Aa jomæn' gjorde han saa! . . . .

HEINRICH
(retter sig ivejret — udbrydende)

Se dog — dér kommer han — rank og stolt!
som om han sit Rige paa Skuldrene holdt:
søndret er Riget — Landet i Nød:
men bag Volmers Pande staar Danmark i Glød!
Og Egen hilser med bøjede Grene
sin Broder og Drot i den lysende Dag:
Drost og Riddere bliver dér bag —
Kongen gaar frem alene!

ONG VOLMER ind med HENNING PODEBUSK, RIDDERE og JAGT-SVENDE. De sidste bærer det nedlagte Vildt — et Vildsvin, en Grævling, Ræve — over Skuldrene paa Spyd og Grene.

ONGEN er høj og rank — en Mand midt i de Fyrretyve — Haaret mørkere end det rødlige Skæg, som begynder at graane under Hagen. De dybtliggende lysegraa Øjne har en ejendommelig Glans — naar de ikke skjuler sig under et ligegyldigt, adspredt, tilsløret Udtryk. Panden er furet — Underansigtet fast og sluttet. Naar han er oprømt, spiller et hurtigt, levende Smil om de fine, næsten tynde Læber. Naar Ansigtet er i Ro, er Udtrykket en Blanding af tung Alvor og ubøjelig Vilje.

let VOLMER træder ud af Skoven i Baggrunden, giver han FØLGET et Tegn, at de skal standse og lægge Vildtet ned.

Selv gaar han alene frem mod Forgrunden til Venstre — vender sig og vinker ad HENNING.

ENNING PODEBUSK (noget ældre end Kongen, en stærk og hærdet Ridder-Skikkelse, faamælt, klog, stædig og trofast) kommer frem til VOLMER.

VOLMER
(slænger sin korte Kaabe over en Vindfælde, stiller Laas-Bue og Jagtspyd op mod Stammen)

Hvad Tal gav Jagten? (sætter sig) . . . .
Her vil vi hvile! —

HENNING
(adspredt)

Smaating! . . . .

VOLMER

Smaating er altid *noget*.
En Jæger faar nøjes . . . .

[illegible]

[illegible] Wen ....

[illegible]

[illegible]

[illegible] Pile[illegible]

[illegible] —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] vente!

[illegible] — [illegible] op — og [illegible] Smil [illegible]

[illegible] — [illegible] — [illegible] Dag!

NAR

([illegible] — [illegible] Briks)

Fatter, det siger Du lovlig tidt!

VOLMER

(svipper ham spøgende over Benet)

Nar, Du taler mig lovlig frit!

NAR.

Av, av! (løber hinkende tilbage til HEINRICH)

Heinrich! Kongen slog sin bedste Ven ....

HEINRICH
(bøjer sig for Kongen)

Kongens bedste Ven staar *her*! — rede til at synge en Sang — rede til at lade sit Liv — om det skal gælde.

VOLMER

Skal det gælde — saa tager jeg Dig paa Ordet, Du muntre Fugl!

HEINRICH
(lægger sin Luth an til Sang)

Forlang! . . . .

NAR

Altfor lang — Herre! Jeg kan se det paa ham — hans Vise er mindst tyve Maaneskifter . . . . uden at regne Nattergale-Triller og en ung Kvindes Aabenbaring!

VOLMER
(spøgende — til HEINRICH)

Spring i Søen hist — dyk ned og hent mig Vandliljen op — den, hvis spæde Knop endnu ingen Maane har beskinnet . . . . og hvis Du bliver dernede i Mudderet — saa skal jeg lade Dig kongelig begrave — og tvinge Klavs til at fælde en Taare!

HENNING
(træder imellem — indtrængende til Kongen — pegende ind mod de Tre)

Herre! de har ventet her i tre Døgn — mens vi har jaget . . . .

VOLMER

Hvoraf véd Du det? Har *Du* skikket Bud efter dem? — (skarpt) *jeg* ikke!

HENNING

(bider sig i Læben — gaar tilbage)

NAR

(idet han gotter sig over Henning — pegende)

Naar en Munk, som er Dronningens Skriftefa'r — og en Raadmand i Lybek — hvorfra Dronningen har faaet sin Medgift — og en holstensk Stude- og Hestepranger, som er Fætter baade til Kongen og Dronningen .... naar *de* sidder jævne hinanden — saa falder Tiden dem ikke lang!

VOLMER

(smaaleende)

Hvorfor ikke, Nar?

NAR

Det tør jeg vist ikke sige. —

VOLMER

(rynker Brynene)

Du undfly'r, Nar — Du blir befippet ....

(stoder sit Spyd i Jorden)

Sig det til Henning — som er saa forhippet paa denne Sammenkomst! (vendt imod HENNING)

NAR

(undvigende)

Prangeren tænker paa sine Fæ-Høveder — Kræmmeren paa sin Pung — og den Esrom-Munk paa Kvindfolk.

HEINRICH
(som mærker, at der trækker et Uvejr op — munter)
Saa bliver Munken i sin Tro — Kræmmeren i sit Haab — og Greven i Kærlighed til sine Lige!

VOLMER
(smiler — imod sin Vilje)
Og hvorfor Munken i sin Tro? —

HEINRICH
(retter sig ivejret.— hans Øjne lyser)
Min Konge! Er ej *Madonna* først og sidst i Munkens Tanker?

VOLMER
(læner sig tilbage)
Ah bah! Prioren og Madonna!
Giv ham en Munke-Deje, rund i Flanker,
med Kælder-Nøgleknippet ved sin Side,
et Kvindfolk, som kan stege ham en Gaas
og som Besked ved Bægret kan ham vide ....
dér har Du Maalet for hans fromme Tanker!

HEINRICH
Men der er andre Munke end Prioren!

VOLMER
(med Eftertryk — og lidt bitter)
Du har din Ungdom — Du er Minnesanger,
og er som saadan til en Tro forsvoren,
der spiler Øjet op, saa Blikket fanger
et Syn af Kvinden — som hun aldrig *var*

og aldrig *er* og ingen Tid kan *blive*!
Ved Luthen kan vort Øre Du henrive
med kælne Rim, som smælter Mandens Sind
og gør ham, som Du selv er, døv og blind . . . .
da danser for hans Sjæl en Elver-Lue,
i denne Lue fanger selv han Glød:
han ta'r sin Ungdoms Elskte paa sit Skød,
berømmer, priser, kysser, favner hende — —
men staar han atter nøgtern i sin Stue,
og stædes han til Haandkys for sin Frue:
da falder Støv for hvert et Fjed hun gaar —
og om hun saa slog ud sit kruste Haar,
for Støv at feje af hvert bittert Minde
og dække, hvad de begge to forbrød:
Tiden er omme — hun er *kun* en Kvinde —
Slangen er levende — men Eva død!

HEINRICH
(har bøjet Hovedet — ser med inderlig Vemod paa Kongen . . . . derpaa friskt og lyst)

Konge, jeg véd en Sang . . . .

VOLMER

Syng den!

HENNING

Gem den!

VOLMER
(stærkt)

Syng! . . . . (peger ud mod Søen, der lyser i Formiddagens Friskhed) Syng om min dejlige Sø — syng mig glad!

HEINRICH

Saa synger Heinrich Minnesanger til Gurre-Sø! —

(reciterer til Lut)

Man siger, Syden har Kvinder
  skabt for en Mands Begær —
men Lægedom for hans Vunder
    findes, o Konge, *her*.

Selv Træets stolteste Krone
  saa bly som den nordiske Mø
spejler sit drømmende Billed
    i den gudvelsignede Sø.

VOLMER

(lyttende — i Tanker)

Ja — ja, Heinrich . . . . saadan er min Sø!

HEINRICH

Den spejler de dag-klare Skyer
  og Aftenen dæmrende rød
den suger de lyse Nætter
    i sit længsels-aandende Skød

Den spejler den hele Himmel,
  en Brudgom prægtig og stor
er *selv* den ydmyge, stille
    jomfruelig ventende Jord

Og Skoven staar spændt i en Bue
med Undren om Søens Glar:
hun er som en Jomfru at skue —
véd selv ej det Dyb hun har!

VOLMER
(rejser sig — trykker HEINRICHS Haand tavst)
Jeg tænkte, Jagten lod mig *glemme*! . . . .
Din Sang har mer end Glemsel — den har Haab —

Kom! *nu* kan vi gaa hjem til Gurre-Hus —
selv om jeg kun til Hælvten dér er hjemme!

HENNING
(gaar imellem — drager Kongen tilside — siger indtrængende og fast)
Sang hører Du — men ikke Alvors Stemme!

VOLMER
(farer sig med Haanden over Panden)
Af Alvor har jeg fuldt op — det véd *Du*!
Jeg véd, Du er mit Liv en trofast Tjener.
(giver de to ANDRE et Vink, at de skal fjærne sig)

HENNING
Alt er forsøgt . . . . Vi sidder i en Klemme,
saa haard som aldrig før . . . .

VOLMER
(kaster med Hovedet)
Vi bryder ud!
Saa længe danske Mødre føder Drenge,
saa fører vi dem, Du og jeg — nu vel? . .

HENNING

(dæmpet og dirrende)

Det tager Tid, til Drengene blir Mænd:
hvor har vi Skibe, Heste, Vaaben — Penge?

VOLMER

(banker sig paa Panden)

Vindes kun Tid — saa vinder *denne* Alt!
Skatter og Paalæg . . . .

HENNING

(afbryder)

. . . . paa hver Haandfuld Salt
er Skat — og snart vil Folket rejse sig!

VOLMER

(med en Haandbevægelse)

Vi slaar dem ned — den haarde Nød det kræver . . . .

HENNING

(trækker paa Skuldrene)

Saa maa vi To slaa ned med *bare* Næver!

(vender sig)

VOLMER

(gaar frem og tilbage — mumlende . . . . sætter sig — og ridser med Spydet i Jorden)

Lybek og Holsten — som vi To har tugtet . . . .
hvad vil de Kræmmere, hvad vil de Grever?

HENNING

Jeg har Formodning kun . . . .

VOLMER

Saa sandt jeg lever:
hvad har vor Styrke og *min* Klogskab frugtet?
(hæftig)
Gaa, sig dem, de kan hænge sig —
og Munken med, som spiller under Dække ....
(afbryder)
Gaa! hæng dem i det Træ! —

HENNING
(bøjer sig — ironisk)
Med Glæde! —
Inden en Maaned hænger vi dér — begge!

VOLMER
(ser skarpt, prøvende paa ham)
Jeg *tror* paa Dig! ....
(hugger Spydet fast ned i Jorden — lægger sin Laas-Bue over sine Knæ — siger med en stolt Haandbevægelse)
Giv Foretræde! —

HENNING fører PAWEL, GREV JOHAN og PRIOREN frem for Kongen. De bøjer sig hilsende for VOLMER. Hans Ansigt er fuldkommen behersket.

VOLMER
(overlegen — i en let spøgende Tone)
Jeg har vel gjort de Herrer Tiden lang?

PAWEL
(rømmer sig)
Vi søgte Kongen paa hans Gurre-Hus! ....

VOLMER

Javist — men dér er Kongen sjelden hjemme.
(viser paa sin Bue — smilende)
Her fører jeg mit Scepter — helst og bedst:
spørg I kùn Vildtet ad i mine Skove!

PAWEL

Jeg ser, at Rygtet taled sandt —
I er en vældig Jægersmand, Kong Volmer:
I under Jer knap Fristen til at sove.

VOLMER
(spøgende)

De Herrer udi Lybeks Raad véd bedre:
I lægger Jer til Ro, naar Sol gaar under.

PAWEL
(i samme Tone)

Vi gør som vore Fædre:
til Søvn og Æde har vi altid Stunder —
og derfor altid Kræfter til at sejle.

GREV JOHAN
(slaar paa sit Sværd)

Og til at slaas!

VOLMER
(sender ham et Blik)

Talt som en holstensk Greve —
og som min Fætter!

PAWEL

Truffet paa en Prik!

VOLMER
(gør et lille Kast med Hovedet)
Og nu, da I har truffet mig — hvad saa?

PAWEL
(rømmer sig — anslaar en bred og ligefrem Tone)
Kong Volmer! se — vi *Tre*, vi hører sammen ....
(peger paa KONGEN, SIG SELV og GREVEN)

VOLMER
Ah! det er nyt for mig ....

PAWEL
Nyt bliver gammelt,
naar man udnytter det paa rette Vis!

VOLMER
(smaaleende)
Den Sandhed har — det tænker jeg — sin *Pris*
Hvad foreslaar I mig? —

PAWEL
Et Forbund sammen —
et stærkt og stort. Hvis I slaar til, Kong Volmer
saa ta'r vi *Nordens* Styr i vore Hænder!

VOLMER
(misser med Øjnene)
Nu føler jeg saa smaat, hvor Tampen brænder —
Men naar saa én af os blir hed i Kammen,
hvem skiller Trætten? ....

PAWEL
(trækker lidt paa det)

Skipper-Lavet kender
for Ret, at *én* er Førstemand paa Skuden:
(tilføjende — ligesom henkastet)
det blir vel Lybeks Raad!

VOLMER
(ler)

Talt som en Skipper!

PAWEL
(sætter Hænderne i Siden — og skræver ud som en Sømand paa et Dæk)

Ja, Konge, jeg *er* Raadmand og *var* Skipper —
og jeg har staaet Jer ret haardt imod
i Sund og Bælt, saa ofte som vi mødtes.
Orlog er Handel: stundom Lykken god
og stundom slet — et Brædtspil, hvor der flyttes
med Brikker skaarne ud af Pommer-Planker ...

VOLMER
(afbryder — med et hastigt Blik)

Og af de danske Ege!

PAWEL.

Eg er *godt* —
men noget *dyrt*. Krig koster svære Penge
(ser paa Kongen)
det véd Kong Volmer fuldt saa vel som Lybek
(overbevisende)
I har ej spunden Silke ved de Krige!

VOLMER
(retter sig i Sædet)
Spind ikke Skipper-Ender — men til Sagen!

GREV JOHAN
(med Haanden paa sin Daggert — og snoende sit Skæg)
Til Sagen!

VOLMER
(maaler ham)
Hør, min kære Fætter:
giv Hjort og Orne Fangst med Eders Kniv,
men lad jert Skæg og Værge fange Fred,
naar *Kræmmeren* og *jeg* skal tales ved!

GREV JOHAN vil bruse op. PAWEL rynker Panden ved Betegnelsen „Kræmmer" — men tysser forsigtig paa GREVEN. Den ESROM-PRIOR holder sig i nogen Afstand — tællende paa sin Rosenkrans, men med Øjnene opmærksomt følgende Optrinet.

HENNING
(som har vinket ad Kongens Jagt-Følge, at det skal gaa — siger mæglende til VOLMER)
Var det ej bedst at tales ved paa Borgen?

VOLMER
(er kommen i Aande — siger livlig, stedse overlegen)
Nej, Henning — saadan dagfrisk Sommermorgen,
den egner sig herude i det *Fri*
bedst til at snakke om, hvad Godtfolk gerne
vil skjule — men hvad ligegodt de *tænker:*
og Statsmandskunsten er jo dog, at søge
i Talen Meningen, som ligger bag! . . . .

PAWEL
(knejser)
En Sømand — Konge — kender ikke Rænker!

VOLMER
(smiler)
At knibe Luven, er en Styrmands Sag!
Og daarligt kendte jeg Ven Jochum Pawel,
hvis ej der bag hans ærlig-aabne Pande
aa gemt en liden Regnetavles Skrift,
prentet helt fint med dobbel-tydig Stift —
Hansaens Sprog i Eders Skrive-Stuer.
(rejser sig)
Vis kun din Tavle op! *Her* lytter Ingen
bag hule Vægge, dragne med Tapeter,
der gemmer mageligt en Mand og Kvinde —
en *smidig* Mand og en *høj-baaren* Kvinde!
gaar nogle Skridt — forbi PRIOREN, hvem han sender et hvast Blik,
der besvares af et fromt-skelende . . . . vender saa — og udbryder,
visende ind imod Skoven)
Kun Spætten banker dybt i Skoven inde
og lytter til sin egen Hammers Slag —
og Finken titter frem bag Bladets Tag,
men *ser* knapt paa de Mennesker, der søger
at narre lunt hverandre — men blot narres,
de Daarer, for slig gud-velsignet Dag!
fjærner sig — nikkende til Træerne, som til gamle Bekendte — og
seende med Andagt ud over den stille Sø)

PAWEL vender sig forundret-spørgende mod HENNING —
som trækker tavst paa Skulderen. GREV JOHAN gaar frem
og tilbage — snoende rasende sit Skæg. PRIOREN kommer
langsomt — gnidende Hænderne i hinanden — med Hovedet
lagt blidt paaskraa hen til PAWEL.

PRIOR
(lukker Øjnene — aabner dem atter — sukker)
Jeg sagde Jer det. Ingen kan ham lede —
Hans Naade tror at gennemskue Alt —
og, visselig, han savner ikke Klarhed —
men Tankens Klarhed kaster dybe Skygger . .
(stille og fromt smaskende)
kun ikke over denne Egn, han elsker
fast med en Kærlighed som Mands til Kvinde

PAWEL
(kradser sig uforstaaende i Nakken)
Elske en Egn — det er jo Kærling-Tale!

HENNING
(tørt)
Det siger I — og Henning Podebusk!
(vender sig)

PAWEL
(til PRIOREN)
Men naar han paa sit Gurre har en Frue
som Dronning Helvig — stout og stolt at skue -
naar hun har født ham Børn — og end er fage
hvi Djævlen elsker han da ikke hende?
(HENNING gaar nogle Skridt til Siden)

PRIOR
(til PAWEL — med foldede Hænder)
Spørg *den*, som kender baade Mand og Kvinde
(dæmpet-smaskende — gemmer sine Øjne)
Kanhænds, naar man har dyrket samme Age
ret længe . . . . (afbryder, idet han ser Kongen komme tilba
Tys! her tier Kirkens Mund!

PAWEL.

Min Sending faar vist daarlig Ankergrund . . . .
(ryster paa Hovedet)
Fanden forstaa sig paa de høje Herrer!

VOLMER
(kommer tilbage — slaar PAWEL let spøgende paa Skuldren)

Forstaaelsen kan komme, hvis I vil:
snak væk fra Leveren . . . . hvad staar der *bag?*
(sætter sig som før — smiler)

PAWEL
(bragt lidt ud af Fatning)

Hvad der staar bag? . . . .

VOLMER
(utaalmodig — og hurtigere)

Det er en given Sag:
I *byder* noget — og I *fordrer* noget.
Hvad fordrer Lybek? *Jeg* kan give Svaret:
naar Norge, Sverig, Danmark er forenet,
naar Alting klappet er og klaret —
saa fordrer Lybek Privilegier:
Handels- og Søfarts- — Sildefiskeri — —
det kender Vi. Lang Snak kan blive sparet.
I faar det. Godt!
(vendt mod GREV JOHAN)
Hvad fordrer Holsten? . . . .

GREV JOHAN.

Hm! . . . . (vil svare)

VOLMER.

. . . . Sønderjylland? — godt!
Det er et Tvistens Æble, som Du véd:
fik Du det — faar jeg vinde det tilbage;
den Stærke ejer Retten til at tage!
Men nok derom! . . . .

(lægger Benene over hinanden — bøjer sig frem — og ser sl drillende paa dem)

Selv *uden* Eders Hjælp faar jeg vel klare
mig, som jeg mangesind har gjort.
Dog, *Hjælp* er noget nyttigt — godt — og st
saa stort, at ikke Privilegier bare
og en Provins kan Eders Tilbud dække
og svare Eders Risiko en Rente — — —
Der er vel en Betingelse *in mente?*

PAWEL
(trækkende paa Ordet)

Betingelse . . . .

PRIOR
(begynder at gnide sine Hænder)

Hm! . . . .

HENNING.

Herre! . . . .

GREV JOHAN
(stiller sig foran KONGEN — buser ud)

Hør nu *mig!*
Jeg hader Krumspring og forblommet Tale.

PAWEL

(søger at [illegible])

Jeg fører Ordet! . . .

GREV [illegible]

I har at befale? .

PAWEL

Tilside! . . . .

GREV [illegible]

([illegible])

Aldrig lader jeg mig true:

(frem [illegible])

Fætter! Du handler ilde mod *din Frue!*

VOLMER

(som har siddet smilende — rejser sig pludselig med et Ryk)

Ah! —

(hægter Kaaben om sig — fatter haardt om Spydet — sætter sig atter)

Slap det ud engang! . . . .

PAWEL

(frem)

Min Herre Konge!

Jeg véd — jeg tror — at tale til Jert [illegible]

om Eders Naade vilde Blikket fæste

paa, hvad den høje Frue *ønsked* [illegible]

men aldrig *fordred* . . . .

VOLMER

(retter sit Blik, iskoldt [illegible] paa ham [illegible])

[illegible]

PAWEL
(bragt ud af Fatning ved Blikket)

Om — Dronningen! . . . .

VOLMER
(byder ham med en Haandbevægelse at fortsætte)

PAWEL.

Det er dog *saa* — at den,
hvem Kirkens Haand har sat ved Eders Side —
og som i Klogskab fast er Eders Lige —
og som i Lybek — og ved Kejserhoffet —
og saa i Holsten *meget* har at sige,
og — tilgiv — ved den Medgift hun har bragt Jer —
og ved de Børn, hun fødte . . . .

VOLMER
(afbryder — skarpt)

Nok derom!

PAWEL

. . . . Og som — jeg mener — at den høje Frue
vel kunde *fordre*, hvad hun *ønsked* helst:
at *dele* med Jer Rigets tunge Byrder
som Hustru — Moder — og som . . . . puh! — —
(tørrer sin Pande — bragt ganske ud af Fatning ved VOLMERS gennemtrængende Blik)

PRIOR
(har nærmet sig — med foldede Hænder, idet han gemmer sine Øjne — talende dæmpet og blødt)

Tillad! —
Den kære Herre — Lybeks høje Raad —

har nævnet Kirken. Lad en Kirkens Mand
forsøge, hvad i denne Sag han *kan* —
hvormeget Kløften synes end at true!
Vi bøjer os for Kongen — og hans Frue.
(løfter Øjnene og ser paa Kongen)
Kong Volmer er jo *ogsaa* Kirkens Tjener:
han véd, hvad Verdens Stormænd alle vide,
at der blev netop sat ved Mandens Side
den Magt og Kløgt, den Klarhed og den Snildhed,
som stundom holder Styrkens Arm tilbage
— vogtende nøje paa de *mindste* Ting,
hvorover Styrken sætter bort i Spring!
Er ej, med andre Ord, den høje Moder
for Landets Børn just *den*, som Landets Drot
helst burde .... helst burde ....

VOLMER gør en Bevægelse — men PAWEL og GREV JOHAN tilnikker PRIOREN deres Bifald — og han fortsætter, dristigere og mere direkte.

PRIOR

Er hun ej den, som Folkets Tarv bedst kender?
Kan hun ej skabe *Fjender* om til Venner? ....
(ser paa PAWEL og GREV JOHAN)
er hun sin Husbond ej til Prunk og Pryde,
idet hun over *Hjærterne* kan byde,
som villigst for en Kvinde føjer sig?
(opløfter Hænderne)
O Venner, lad os takke Himlens Naade,
fordi den skænked Kongen slig en Skat,
stærk, som han er paa Rigets Trone sat —
stærkest, naar han er Et med Rigets Dronning!

PAWEL

Vel talt, Prior! —

GREV JOHAN

Mit Haandslag med! ....

HENNING

Og mit! —

(vendt imod Kongen)

Herre! det er Betingelsen ....

VOLMER

(med dump Vrede)

Jeg véd det!

(rejser sig — med en Bevægelse, som rev han Klæderne af sig)

Et Bad — som kunde fri mig for det Utøj!

(han er bleg — han presser Læberne sammen — saa farer et Smil over hans Træk — og han siger med kold, klar Røst)

Naar Kirken messer — saa maa Kongen tie:
naar Kongen taler — saa faar Munken bie!

Mangt Stød har jeg med mangen Modstand prøvet —
end staar jeg mod en Kvindes Rænker fast!

(lidenskabelig — stødende Ordene frem — og pegende mod Jorden)

Før skal I se mig bøjet dybt i Støvet,
naar Lykkens sidste Tærning for mig brast,
krummet i Smærter under Hjærte-Saar —
før jeg skal dele Magt i Hus og Gaard
og strække frem min Haand til Landets Dronning!

(Lyd af Sang, Strængespil og munter Tale ude fra Søen. En Baad glider frem gennem Sivene)

HENNING

Dronningen! . . . .

DRONNING HELVIG lander og stiger ud af Baaden, hjulpet af FOLKVAR LOVMANDSSØN.

Fruer og Terner følger.

Sidst af alle JOMFRU TOVE. Hun bliver staaende — alene for sig — med nedslagne Øjne, uden at give Agt paa nogen . . . . drejende en lille Ring paa sin Finger.

DRONNINGEN gaar nogle Skridt henimod VOLMER, der bliver staaende ubevægelig, Armene korslagte over Brystet, stirrende stivt ud for sig.

HELVIG

(ser omkring paa sine Omgivelser — og derpaa, med en let ironisk Bøjning, hen til Kongen)

Den høje Herre synes ret forstemt —
paa vanlig Vis kan intet ham forlyste.
Nuvel da, saa maa vi — paa vanlig Vis —
forsøge med vort Selskab os at trøste.

Hr. Ridder Folkvar — Eders Haand! . . . .

FOLKVAR fører hendes Haand til sine Læber.

FOLKVAR.

Mit Alt — min Haand — mit Liv for Landets Dronning!

HELVIG

(med et Smil og en indbydende Haandbevægelse til PAWEL, GREV JOHAN og PRIOREN)

En Morgenvandring — om I synes, Herrer?

(til PAWEL)

I ser, Jert Plejebarn er i mit Følge!

PAWEL.

Min bedste Tak! — Jeg rejser denne Kvæld ....

HELVIG

(ser hastig paa ham — paa Kongen — og tilbage)

I rejser? .... Det Besøg blev lidet langt.

PAWEL.

Jeg haaber bedre Lykke *næste* Gang ....
Kong Volmer lærer Folk den Kunst at vente.

HELVIG

(med Eftertryk)

Ah, *næste* Gang! .... Velkommen da tilbage!

HENNING.

Velkommen .... om jeg saa skal *selv* Jer hente!

DRONNINGEN ud i Baggrunden med FOLKVAR, PAWEL, GREV JOHAN, PRIOR og hendes Følge.

Sidst gaar TOVE — langsomt — seende ud over Søen — og ned for sig, som var det Hele hende uvedkommende.

HENNING vil gaa frem til Kongen. VOLMER ser forbi ham og vinker HEINRICH til sig fra Baggrunden.

HENNING ud med en stum Hilsen.

VOLMER

(lægger sin Haand paa HEINRICHS Arm — seende efter TOVE)

Saa' Du den Smaa? ....

(holder inde — ser ud)

HEINRICH

(nikker — stille og glad)

Kan hændes: Minnesangen!

VOLMER.

: var den Vækst — og let var Gangen:
gert Syn — som bølged blide Glæder
Vaar-Pust i hver Fold af hendes Klæder.
Øjet søgte tugtigt ned mod Jord,
'oden efterlod sig knap et Spor
ıækket Straa . . . .
(følger efter — bøjer sig ned)

HEINRICH.

Hvad søger I, min Konge?

VOLMER
(plukker en Blomst)

spirer Blomster, hvor den Jomfru træder! —
(bøjer sig)
;e — en Ring . . . .
r en Ring op, som TOVE har tabt — betragter den smilende)
Jeg finder selve Lykken! —
(vil gemme den)

TOVE ind med den GODE TERNE — søgende.

VOLMER.

1 søger I, mit Barn?

TOVE
(søgende)

En liden Ring —

VOLMER
(smiler)

Fæstensring? —

TOVE
(søgende)
Hvordan? . . . .

VOLMER
Ih nu, man har
en Gave fra en Ven — man ej vil miste —
det er jo ligefrem.

TOVE
En Ven? (nikker) Min Far,
en tapper Mand, gav mig den paa sit Sidste.
Han var mig Alt i Verden — og han ejed
i Verden kun sit Sværd og denne Ring.
Min Mor blev syg af Sorg — og døde fra mig.

VOLMER
(rækker smilende Ringen frem imod hende)

TOVE
Aa se — dér er den!
(taknemlig og glad)
Tak, min ædle Herre!
(Hun betragter ham først nu ret — bliver forlegen —
ser sky-beundrende paa ham)
I maa vel have meget gode Øjne —
at finde en *saa* ringe Genstand! . . . .

VOLMER
(rørt)
Nej;
Du har et Par velsignet gode Øjne . . . .
Gid tidt de maatte lyse paa min Vej!
(rækker hende Haanden — ser mildt paa hende — vender sig derpaa
hurtig og gaar med HEINRICH)

TOVE
(seende langt efter ham — spørger TERNEN)
Hvem var den høje, stolte Herre vel? . . . .
(hen for sig)
hans Ord lød saa fortrolige — saa milde.

DEN GODE TERNE.
Det var jo Kongen!

TOVE
(adspredt — ser ud)
Kongen? . . . .

TERNEN.
Nu — Kong Volmer!

TOVE
(bøjer Hovedet — vemodig — idet hun rækker Haanden ud imod TERNEN)
Ak!

TERNEN.
Men hvad er der dog — min kære Tove?

TOVE
(ser ned paa sin Ring — som hun fører til sine Læber)
Jeg føler mig saa fremmed her . . . .
(ser ud efter Kongen)
saa lille!

SOMMERNATS-BRYLLUP.

4*

Scenen som i Første Handling. Eg og Bøg — Storskov — ad den svage Hældning i Terrænet tilvenstre. Blødt Hjærtegræs, hvorover den lyse Nats lette Brise gaar. Mørkt Ellekrat og enkelte hvide Birke langs Søen — der skimtes gennem Udhuggene i de tætte Siv og Rør.

Et Jagthorn i det Fjærne. Scenen tom i nogle Minutter. Hornets Toner nærmere.

MADS KRYBSKYTTE

(i sort Faarepels, Uld-Kabuds paa Hovedet, Kniv og Taske i Bæltet, Laas-Bue i Haanden) viser sit mørke Ansigt over Sivene.
Saa dukker han frem — stryger Vand og Mudder af sine Bast-Sko, der er snøret med Reb op over Anklerne.

Stedse dukkende gaar han over Scenen, op imod de svære Ege og Bøge — idet han lader Haanden stryge gennem det bløde Hjærtegræs...
(og han ler)

Mor Grønsvær har redet sin Seng under Løv
til god lille Jomfrus Bane —
og vil Du som jeg, saa kom nu og prøv:
(med en dæmpet, hvislende Fløjten)
vel hørt, og vel mødt, lille Ane!

FADEBURS-ANE
(løbende ud fra Storskoven — standser)
Jeg siger Dig fluks, Du faar lade mig gaa....

MADS.
Du kan da vel tøve en Kende —
Mads Vildttyv han véd ej, naar Dag falder paa,
hvorhen sine Fjed han skal vende;
han kan ikke fjæle sin syndige Krop,
de er ham paa Spor allevegne,
og faar de først hængt ham i Træets Top, —
kun Kragerne vil ham kær-tegne!

ANE
(sætter sig hastig ved hans Side — stryger ham over Kinden)
Nej, sig ikke saa ....

MADS
(med en Grimaçe)
Det kildrer mit Skind!
Bliv ved — det gi'r Kløe i Sjælen ....

ANE
(moderlig — kærtegnende ham)
Aa, Mads — om de fanged mit Utyske ind
og nagled hans Øre til Pælen! ....

MADS
(dragende hende til sig)
Saa giv mig, hvad længst jeg har bedet Dig om

ANE.

Det er Synd —

MADS.

hvad er Synd? —

ANE.

at Du [illegible]

MADS.

Saa *tager* jeg altsaa . .

ANE.

(steder [illegible])

Jeg gaar [illegible]

[illegible]

God Helsen — jeg gaar

MADS.

[illegible]

[illegible]

ANE.

[illegible]

Du, Mads . . .

MADS.

[illegible]

Er [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sig. [illegible]

MADS

Om Herskabet véd jeg kuns ringe Besked,
men *Naturen* — kan ingen forandre.

ANE
(sætter sig hos ham)

Hvornaar vil Du ta' mig til Ægte — Mads?

MADS
(ler — slaar ud med Haanden)

Naar Svalerne dykker i Vandet,
naar Maagerne snapper sig Fluer i Flugt . . . .

ANE
(ind til ham)

Saa tag mig — jeg kan ikke andet!

Jagthorn. KONG VOLMER med FØLGE ind fra Baggrunden. MADS og ANE springer hastig bort.

NOGLE AF FØLGET
(lægger Laas-Buerne an)

En Vildttyv!

VOLMER
(slaar Buerne ned)

Saa sagte!

HENNING.

Jer egen Lov! . . . .

VOLMER
(smilende)

— bør lydes — det medgi'er jeg gerne:
dog *Et* er at bede en Hind i min Skov,
et Andet en Fadeburs-Terne!

HENNING.

Min Herre har liden Lykke inat —

VOLMER

(slaar ham spøgende paa Skuldren)

Der er *endnu* et Stød til Morgen . . . .
jeg afsøger *ene* det Elle-Krat —

(hilsende til FØLGET)

Vi mødes — ved Davren — paa Borgen!

FØLGET hilser og gaar ud. VOLMER og HENNING alene. VOLMER sætter sig i det høje Græs paa Skraaningen under en stor Eg. HENNING staar bag ham.

KONGEN sidder frembøjet, legende i Tanker med sit lette Jagtspyd, som han lader glide hen over det bløde Hjærtegræs. En dæmpet Musik antyder den svage Brises Viften i Græs og Siv, og de ganske spæde Smaakluk af Søens Bevægelse ind imod Bredden.

VOLMER

(ser op)

Du *her?*

HENNING.

Jeg forstyrrer?

(vil gaa)

Vær hilset! . . . .

VOLMER.

Nej, bliv! . . . .

(efter et Ophold)

Henning! dit Øre! . . . .

HENNING

(smiler)

Her er det! . . . .

VOLMER

(peger med sit Spyd)

De Siv —
Du hører dem hviske — ej sandt? — de har
Stemme —
det er *Hoffet* — de Herrer og Fruer derhjemme —
med sylspidse, knivskarpe Tunger i Munden,
hoffærdige, glatte, i Siden-Grønts Klæder.
helt naadig' min Naadigheds Brød de æder —
mens Roden skjules i *Dyndet* paa Bunden!

(fatter haardt om Spydet)

De trives helt frodigt . . . .

HENNING

(med et Smil)

Aa ja, de blir fede . . . .

VOLMER

(bruger Spydet som en Le)

Hvi rydder jeg ikke den hele Rede? —

HENNING

(støttende sig til sit Spyd, med sit rolige Smil)

En Konge har Hof! —

VOLMER

(ser op — skarpt)

Og Dronning! . . . .

HENNING

(skifter Haanden om Spydet — nikker)

Og *Rige* . . . .
En Konge kan dø — men hans *Hus* maa bestaa!

VOLMER

(kaster Spydet fra sig — rejser sig)

) var jeg saasandt en Bondes Lige,
om Bonden har Lov at komme og gaa,
:an jage sin Kvind' og sit Tyende fra sig,
ıar Frihed . . . .

HENNING

(falder ham i Ordet)

. . . . den Frihed, *hver* Konge kan ta' sig:

(stærkere)

len Frihed, Kong Volmer iløn kan nyde —
nens aldrig han tør med sin *Hersker-Pligt* bryde!

De to Mænd staar overfor hinanden; KONGEN brænder it Blik ind i HENNINGS.

VOLMER

(dragende Vejret dybt — peger bydende med Haanden)

Du med! Saa gaa da — Du var min *Ven!* . . . .

HENNING

(bøjer sig:)

Kong Volmer til Danmark — jeg er det *end!*

VOLMER

lægger Haanden over sine Øjne — siger saa efter et Øjeblik behersket og med Højhed)

Min trofaste Henning — Du er en *Mand*;
ɜj Klogskab gror frodigt i dette Land,
let fik jeg og faar jeg bestandig sande:
men *Du* bærer Ild-Mærket over din Pande.

(lægger sin Haand paa hans Skulder)

Vi stod med hinanden i Dyst og Daad,
ʼi vidste tilsammen i Lønkamret Raad —

men hvad der i Sommernats-Stunden kan
sin Glød i en Mands-Sjæl, det fik Du ej k
hvad dybt ham kan træffe, skøndt ruste
sta
hvad Sødme kan slaa ham med Hjærte-Rods S
hvad Visdom kan bydes ham varm fra en
som kunde al Klogskabens Kuld' i ham dra
o Henning, min Ven; disse slumrende Sk
de kunde Dig røbe . . . .

HENNING
(griber hans Arm)
. . . . et Navn — det er

VOLMER
(tier.)

HENNING
(indtrængende)
— Kvinde-løs — Volmer — er Stormænd

VOLMER
(drager Brynene sammen)
Du tænker paa Friller —
men *Fyrsten* ej:
øded han Kraften i Kvindfolke-Lag,
ret aldrig blev han en Atterdag!

HENNING
(smiler)
Det siger I selv . . . .

VOLMER
(hæftig)
Hvad siger jeg, Taabe?
Du svøber Dig stor i din Vismands-Kaabe —
og kender af Elskov saa noget nær
kun Borgstue-Viser og Hingste-Begær!

HENNING
(mut)
Naa, Mandfolke-Viser er efter min Hu,
og Vallak blev jeg dog ikke endnu!

VOLMER
(rykker ham spøgende i Øreflippen)
Den brummende Bjørn ved hans Pels jeg ta'er
og rykker ham i hans Øre:
gak hjem til Davren og hør paa Klavs Nar,
han kvæder, hvad *Du* gider høre!

HENNING.
Jeg varer Jer, Konge . . . .

VOLMER
(utaalmodig)
Forlad mig — og gaa!

HENNING
(gør en kort afmaalt Bøjning — og gaar.)

VOLMER
(følger nogle Skridt efter, som for at standse ham — men betænker sig — vender sig rask, ungdommelig — kommer tilbage, udbryder)
Alene — endelig engang —
en Sommernat i Gurre-Vang,

ved Søen, hvor en Fisk, som sprang,
kun bryder denne Drømme-Ro
  i Bølgetoner bløde!

Og snart — snart skal vi blive To,
som tales ved saa mindeligt:
da blir den kolde Hersker-Pligt
til selve Hjærtets Elskovs-Digt,
og Kronen arm og Livet rigt
  og Nattens Stunder søde.
Nu gløder ungdomsvarm min Kind,
nu møder jeg min hvide Hind
og synker ved dens Side ned,
mens Kniv og Spyd faar fange Fred,
  som Volmers eget Hersker-Sind
  for Hindens Blik blir stille! . . . .

TOVE kommer frem i Skov-Tykningen — lys imod de grønne, dybe Skygger. Da VOLMER ser hende og vil ile op imod hende — gør hun en Bevægelse, som vilde hun vende om. Han standser — og strækker Hænderne frem. Hun nærmer sig langsomt, med nedslagne Øjne.

VOLMER.

Saa kom Du altsaa — som Du mig svor.

TOVE

(løfter sine Øjne — ser prøvende, inderligt paa ham — siger stille)

Jeg kommer helt trygt — jeg har Eders Ord!

VOLMER.

Mit Ord! . . . .

Han afbryder — bevæget. Hun staar ved hans Side - bøjende Hovedet let hen imod ham. Hans Haand be-rer ærbødigt hendes Arm — og glider hen over hendes ind og det lyse Haar, som falder ud over de fine Skuldre:

Hvor lyst dit Haar,
hvor blød din Kind,
n hvide Arm, hvor myg og lind —
en se dit Øje: derinde staar
en Verden af Uskyld, jeg aldrig naa'r.
ı gemmer dig for mig — og er mig dog nær:
Du vigende Syn mellem Skovens Træer.

TOVE
(smiler)

O Herre, I kender ej Smaapigers Sind:
længselsfuldt flakker det ud og ind —
og gemmer vi end os for Mængden hen,
angt Svink'ærind har vi til Verden igen.

VOLMER
(griber hendes Haand)

ər *mig* til din Verden — gør *mig* til din Ven!

TOVE
(ængstlig)

ərre, hvi taler I saa mig til? . . . .

VOLMER.

ove! fordi jeg maa og vil!

TOVE
(gør sin Haand fri — sænker sit Blik)

əg saa forleden et Høge-Bo,
hvor Skoven sin højeste Krone hvælved:

dér holdt den Stærke en Spurv i sin Klo —
jeg følte, hvor Smaafuglens Hjærte skælved!
(bedende)
Herre Konge, I lade mig gaa —
I skikke mig fra Jer med Fred og Ære!

VOLMER
(blidt)
Frygter Du for mig? (peger) Vejen er fri —
ret aldrig jeg krydser din ensomme Sti.

TOVE
(skjuler Ansigtet i sine Hænder — vender sig — gaar langsomt tilbage.)

VOLMER
(følger efter hende — siger indtrængende)
— *Min* Tove skulde Du være,
jeg skulde paa Hænder Dig bære,
skænke Dig gyldne Spanger . . . .

TOVE
(ryster paa Hovedet)
Det blev dog kun Harm og Anger!

VOLMER
(bider sig i Læben — siger næsten haardt)
Saaledes taler de Alle —
som har ej til Elskov kendt.

TOVE
(ydmyg)
Ak nej, jeg taled slet ikke —

jeg har kun Jer Lykke paa Sinde —
og bliver saa angst derved.
(bedende — idet hun griber hans Haand)
Skænk mig, Kong Volmer, det Hjærte,
I bærer hos Jer derinde —
og lad mig saa drage med Fred!

VOLMER
(fæster sine Øjne dybt spørgende paa hende — fører hende langsomt frem med sig)

Hedt stod min Hu til Kvinde
alt fra jeg var Ungersvend —
men tidligt maatte jeg døde
min Længsel mod Elskovsmøde:
Livet gav Surt for det Søde,
og Mand blev jeg snart blandt Mænd.

Fra Fruer-Leg blev jeg revet
af Skæbnens blodige Tærning
ud til den jærnhaarde Gerning,
at flikke et Rige sammen,
som splittet for Vindene var.

Dog helt udslukkes ej Flammen;
i Arnens Aske den brænder —
den blev til en Lue klar,
da Skæbnens naadige Hænder
over min trøstløse Tærskel
din Ungdom og Uskyld bar!

TOVE
(læner sit Hoved mod hans Skulder)

Velsignet være den Skæbne,

der viste mig slig en Naade,
at føre mig paa Eders Vej.

Og er det mig end en Gaade,
og skulde med Livet jeg bøde —
velsignet være det Møde,
hvis Naade jeg fatter ej!

VOLMER.

Du taler! Det er Toner,
som aldrig jeg før har hørt,
skøndt Skovenes susende Kroner
tidt har mit Hjærte rørt.

TOVE.

Jeg hvisker — det er vel den Vove,
som rødmer i Aftenens Skær;
jeg taler som selve de Skove,
min Herre og Konge har kær.

Og kunde en Drik jeg byde,
saa aldrig I skulde dø —
mit Hjærteblod skulde jeg gyde
i Eders elskede Sø!

VOLMER
(tager hende kærligt ind til sig)

Jeg véd, at min Time kommer,
en Kvæld skal vi alle dø —
men aldrig hvælved en Sommer
slig Nat over Gurre-Sø.

Byd mig din Læbes Sødme,
Du skæreste fine Mø —
jeg drikker din Uskylds Rødme:
og aldrig kan Volmer dø!
(kysser hende.)

TOVE
(lægger Armene om hans Hals)
Ak, blev det kun til Eders Baade,
da bliver jeg salig derved:
Gud se til mig i sin Naade
og gøre min Synd til Jer' Fred!
(kysser ham ømt og fint)

VOLMER
(smiler)
Har Kirken gjort Duen bange —
din Konge det bedre vèd:
om Synd har Munkene Sange,
men tier om Kærlighed!
(Han bringer hende til Sæde ved Siden af sig — hvor Hjærtegræsset dækker Skraaningen under de høje Træer — dér fatter han begge hendes Hænder i sine — og siger friskt og livfuldt)
Saa langt et Liv — og først én Stund som denne:
hør mig, min Sjæl — Alt skal Du faa at kende!

TOVE.
Jeg har kun Hjærte — Hjærtet savner Ører:
jeg ser paa Dig — og med min Sjæl jeg hører.

VOLMER.
Min Fa'r,
den største Æsel, Jorden bar,

hans Synder maa nu Sønnen sone:
min Mo'r —
har jeg kun lidet eller intet kendt:
men sikkert har en Ild i *hende* brændt,
hvis Glød nu syder under Danmarks Krone!
Vid det, min Tovelille:
saa længe til min Hjærne stander stille,
maa, Dag og Nat, i blodig Sved den virke:
lad Munken messe mod mig hvad han vil,
lad Fjenden knytte Næven hvad han kan —
at udfri dette stakkels, dyre Land
af Fjende-Voldtægt og af Præste-Fængsel
og sætte Volmers Segl paa Slaa og Hængsel,
det er min Tro, og *dèr* staar bygt min Kirke!

TOVE.

O Konge . . . .

VOLMER
(ryster smilende paa Hovedet)

Konge? —

TOVE.

Volmer — stolte Mand,
mit Alt, min Gud og Kirke her paa Jorden!
jeg aner kun — men fatter ej, hvordan
Du glædes kan ved slig en liden Pige,
som intet vèd — som ikkun Et kan sige:
jeg hænger ved Dig af min hele Sjæl —
tag — tag — behold den — eller bryd den sønder!

VOLMER
(knuger hendes Hænder)

Bryde din Blomst — o ja, det er min Hu:
se Hjærtegræsset breder Brudehynder!
Bryde din Sjæl itu? . . . .
ved Gud! da var jeg Verdens største Synder!
(stigende i Udbrud)
Din Sjæl er Sommernattens blide Skær,
hvori fortryllet jeg min Andagt bader,
mens Paradisets Port sig tyst oplader
og denne Haand, af Blod og Rænker fuld,
udstrækker sig mod Naadens rige Guld
og fletter *det* til Krone om min Pande!
(knæler for hende)
Her ligger Volmer over Danmarks Lande —
u-lige Skæbnens Tærningkast tidt faldt:
her har han enet, samlet, vundet Alt!
En Jæger kun, en Vildttyv slet og ret,
i disse Skove har han søgt sig Fred,
ved denne Sø har stundom han den funden
– og Vildtet har betalt den med sit Blod.
Nu knæler han i Sommer-Midnatsstunden
for denne hvide Hind, som har ham bunden
med Lænker til de kære, kendte Steder.
Og over ham den lyse Nat sig hvælver,
og i hans faste Bryst hans Hjærte skælver,
og i den Skælven føler han en Fryd,
hvortil det bløde danske Sprog har Lyd
men ingen Ord . . . .
og Skoven bøjer sig,

og Morgenstjærnen tindrer i det Høje,
og Elskovs Vemod dugger Stjærnens Øje,
mens Bølgen som i sagte Vellyst græder!

TOVE.

O Volmer — Volmer — tag din lille Pige,
før hun faar tænkt sig om, og sét sig om,
og følt, at Skoven blev et Brudekammer
foruden Dør og Slaa, med aabent Vindu
mod Stjærnen — for hvis Blik hun sky sig
skammer.

(drager ham op til sig — knuger sig ind mod hans Bryst)

Du Stærke — tag din svage lille Pige!

VOLMER

(idet han fører hende langsomt med sig — bort, ind i Skoven)

Du er mit Gurre — her er Himmerige!

En fin, gyldenviolet Taage skjuler Baggrunden. Scenen staar et Øjeblik tom.

HEINRICH MINNESANGER kommer stagende sig frem gennem Sivene i sin Baad — lander — springer ud og gaar, med Luthen over Skuldren, op igennem Skoven.

Paa engang standser han — med et lille uvilkaarligt Udraab — vender hurtigt og gaar tilbage mod Forgrunden.

Et lyst, lykkeligt Smil lægger sig over hans Ansigt. Han griber sin Luth og siger:

Signet deres Kærligheds lønlige Gang:
nu synger Heinrich Minnesanger *Toves Morgen-
sang!*

Han ser sig om — til den ene Side og til den anden — lytter: en spæd Fuglestemme begynder at pippe — det dæmrende Sommernats-Skær bliver til Gry — flere Fuglestemmer høres — Morgnens Lys falder over Stammerne — og glad og frisk synger

HEINRICH:

Ingen Svale mod Sønder
kan vel flyve saa fort,
som den Herre sig skynder
fra det Jagt-Kobbel bort.
Der er Løver paa hans Trøje,
der er Staal i Volmers Sind —
Tovelille!
der er Skælmer i hans Øje,
trods Furen i hans Kind;
og hans Øjne de spille
som de Dug-Stænk paa Blad:
Tovelille, stat op,
gør din Herre Kongen glad!

I den gryende Morgen
er der Fest i hans Sind,
lad saa Fruerne paa Borgen
bære Guld under Skind:
Der er Snoge, høje Frue,
under Brystdugen fin —
Tovelille!
der er Liljer at beskue
bag dit fattige Lin;

og saa lyder Fuglens Trille
fra det bævende Blad:
Tovelille, stat op,
gør din Herre Kongen glad!

Og den Eng-Taage viger
dér hvor Sol falder paa,
og det Gurre-Hus stiger
imod Himmeriges Blaa;
og til Kuren højt paa Tinde
raaber Volmer lys i Sind:
Tovelille!
er min Engel derinde,
saa luk Synderen ind!
thi i Gurre er der stille,
rundt i Verden er kun Had:
Tovelille, stat op,
gør din Herre Kongen glad!

AK, TOVE —!

Paa Gurre-Slot.

Et aflangt Rum — mørkt Bjælkeloft — hvidkalkede Vægge — i Baggrunden et Buevindu, hvorigennem ses Søen, med kratbevoksede Smaaholme og Skovene i stor Rundkreds — nøgent Efteraar, tunge, blaagraa Farver.

Værelset har fire Døre, med Forhæng. En lille, lav, i Forgrunden tilvenstre — som fører til Toves Kammer. En lignende Dør — ligeoverfor tilhøjre — (hvorfra Narren kommer). Fruer-Døren i Baggrunden (tilvenstre) som fører ind til Dronningens Kammer og Badstue. Hoveddøren ligeoverfor i Baggrunden (tilhøjre). Midtervæggen tilvenstre er behængt med et vævet Tapet — hvorpaa ses de danske Løver i Guld og blodrøde Hjærter. Her er en Forhøjning — med Trin op til et dobbelt Stolestade — to hyndebelagte Sæder. Væggen tilhøjre: en Sten-Kamin — ovenover Jagt-Trofæer, Faner og Vaaben. Et Bord, dækket af Papirer, foran Kaminen.

Volmer

(sidder alene ved Bordet udenfor Kaminen — skriver — river itu — skriver . . . . Ilden flammer højt ivejret — han kalder utaalmodig)

Dreng!

Smaadreng

(ind)

VOLMER

Tag Ilden ud — den brænder mig i Hjær

SMAADRENG

Tilgiv, Herre! vilde det ikke være bedr flytte Bordet? . . . .

VOLMER
(kort)

Flyt Ilden! —

SMAADRENG

Vind og Væde slaar ned gennem S stenen . . . .

VOLMER

Du Blegnæb, har Du Kolden — eller Pe

SMAADRENG
(forskrækket)

Jesus Kors — det er ikke *mig* — Stalddrengen Nils . . . .

VOLMER

Stalddrengen? . . . .

SMAADRENG

Han besøgte igaar sin syge Moder i bønderup — og idag har han Feberen . .

VOLMER
(med rynket Pande)

Esbønderup — *saa* nær er Sygen kom

(til Drengen)

Ingen forlader Borgen — har jeg sagt —
saa længe Sygen hærger her paa Egnen!
(bydende)
Flyt Bordet! —

SMAADRENG
(forsøger at flytte det tunge Bord — nogle Breve og Pergamenter falder paa Gulvet).

VOLMER
Dosmer! (støder hæftigt til ham — Drengen falder omkuld — vaandende sig).

VOLMER
(løfter ham op i sine Arme — klapper ham paa Hovedet)
Stødte jeg lidt for haardt — Du stakkels Spurv:
aa, om der blot var Marv i mine Drenge!
(sætter ham fra sig)

SMAADRENG
(knejsende)
God Vilje har jeg nok — den Dag idag!
Om et Par Somre er jeg voksen Karl —
da skal jeg stride for min Herres Sag!

VOLMER
(smiler)
Ret saa — Du vil vel Riddersporen hente! —
Havde jeg bare Stunder til at vente. —
(lytter — henimod Hoveddøren)
Gaa — se om Sivert Rytter nu er kommen!

SMAADRENG
(hen til Døren — et SENDEBUD staar der allerede med et fremrakt Brev i Haanden).

VOLMER

(snapper det — hen til Kaminen — læser — vil rive Papiret itu — men vender sig mod Rytteren)

Gaa! . . . .

SENDEBUD

(ud).

VOLMER

(læser atter — krammer Papiret sammen — kaster det i Ilden — staar stirrende ned for sig).

SMAADRENG

(fører et nyt SENDEBUD ind med et Brev)

Herre! . . .

VOLMER

Giv hid!

(løber ilsomt Papiret igennem — river det hæftigt itu — kaster det i Flammen og stamper i Asken med Foden .... vender sig pludselig mod SMAADRENG og SENDEBUD)

Hvad Djævlen staar I dér og lurer efter? —

(Begge to ud).

VOLMER

(gaar op og ned)

De vil ej, disse høje Herremænd:
de har vel Snue . . . . gid de havde Pesten!

(standser)

Tog jeg for haardt, dengang jeg aved dem? —
Nej, *én* er Konge . . . . Tjenere er Resten!

(gaar)

De skriver: Jyden har ej Heste fler —
Hunger og Pest i Sønder som i Norden —
af Barken gøres Brød, og Mél af Lér —

(knytter Haanden og ler i Skægget)

Nu vel, jeg *skal* ha' Ryttere og Heste —
om jeg skal stampe Horset op af Jorden!
(sætter sig — skriver)
Vil Herremanden ej — maa Bonden til det;
kan ikke Bonden — saa maa Kræmmeren:
vrides maa Lommen — vendes maa hver Pung,
som jeg har vredet mig, fra jeg var ung,
vredet og vendt mig i en bundløs Strid,
for Udvej af en æltet Sump at finde!

SMAADRENG løfter forsigtigt Dør-Forhænget op, fører HENNING PODEBUSK ind, og vil mælde ham.

HENNING PODEBUSK lægger sin Haand paa Drengens Arm — skyder ham tilbage — og gaar selv, idet han dæmper sine Skridt, frem mod KONGEN, som ikke ser op.

HENNING
(ved Bordet, pegende paa Brevene)
I vil? . . . .

VOLMER
(ser op)
Jeg vil!
(vinker ad Drengen)
Giv Sivert Rytter dem —
og lad ham sprænge bort, saa fort han kan!
Du siger til, naar mine Mænd er samlet! —

HENNING
(vil holde Drengen tilbage)
Betænk Jer, Herre! . . . .

VOLMER
(rejser sig, sætter Haanden fast i Bordet)
Henning Podebusk! —
(SMAADRENG ud med Brevene).

HENNING

Det er forgæves, hvad I dér har gjort! .

VOLMER

(med løftet Hoved)

Det skal først *vise* sig! . . . .

HENNING

Det er *umuligt!*

VOLMER

Jeg kender ikke til Umuligheder!

HENNING

Men det gør *jeg!*

(spænder sit Sværd af, rækker det frem).

VOLMER

Hvad — vil Du svigte mig?

HENNING

Nej — men i *den* Fortvivlelse —
en Haandfuld Folk mod *Alle* —
behøves kun min Daggert — for at falde!

VOLMER

Behold kun begge dine Klinger, Henning!

(knejsende)

Nu handler *jeg!* . . . .
Jeg kaster mig i Lande-Nøden ud —
jeg kalder paa mit *Folk:* hjælpe mig Gud,
og hjælpe først og fremmest mig min Tro

paa Marven i det Land, jeg kalder *mit:*
for *fremmed* Nød-Hjælp vil jeg ej mig bukke —
nu skal der blive for min Trone stridt,
fordi min Trone staar ved Folkets Vugge!

HENNING
(koldt og bestemt)
Dér findes Patte-Glutter — ingen Mænd!
(kaster Sværdet, som Kongen har rakt ham)
Ledig er Sværdets Plads ved denne Lænd —
(idet han gaar til DRONNINGENS Dør og slaar Forhænget tilside)
ledig Fornuftens Plads i Volmers Hjærne!
Nu handler *jeg* — og gaar!
(ind ad Dronningens Dør).

VOLMER
(hurtigt efter ham hen til Døren)
Gaa — gaa til Lybek og til Dronningen —
gaa, om Du vil, ad hede Helved til . . . .
(kommer tilbage — river sit Sværd ned fra Væggen — spænder det om sig — griber sin Hjælm — løfter den højt — vendt mod Døren)
Du kender ej min Tro paa Lykkens Stjærne!

TOVE træder stille ind fra den lille Dør i Forgr. tilvenstre — iler frem mod KONGEN.

TOVE
(lægger sit Hoved mod hans Bryst)
Men det gør *jeg!* . . . .

VOLMER
(omfavner hende kærligt)
Min Tove! . . . .
(de staar et Øjeblik — seende hinanden ind i Øjnene)

VOLMER
(slipper hende — lidt utaalmodig)
Tid er omme
til Kærtegn! . . .

TOVE
(omfavner ham)
Aldrig! —

VOLMER
Som jeg siger Dig: —
det gaar i Leding . . . .

TOVE
(uden at ville forstaa)
Nej . . . .

VOLMER
(bestemt)
Forstaa mit Ord:
endu idag til Vordingborg —
derfra til Sønderjylland — saa mod Nord,
at *rejse Folket:* — Øbo — Jyde — Vendelbo! —
hjælp mig mit Harnisk paa! . . . .

TOVE
(griber hans Haand)
Afsted! — hvor føler jeg mit Hjærte banke:
(betragter ham med tindrende Øjne
Vi rejser Folket — lyse Tanke! . . . .

VOLMER
(lidt skarpt)
Vi? . . . .

TOVE

(med nedslaaede Øjne — forlegen)

Tilgiv, min kære Herre!

(hun henter Vaabenstykkerne — hjælper ham)

Det kommer brat! —

VOLMER

Brat kommer altid U-Fred!

(kysser hendes Hænder)

O Tove, vi har *længe* haft det godt!

TOVE

(bøjer Hovedet — med et Suk)

VOLMER

De spæde Fingre er ej vant til Jærnet . . . .

(utaalmodig)

Kald paa min Smaadreng! —

TOVE

Nej, jeg *selv* . . . . se her:

Nu staar min Konge støbt i Staal og Plade

(kaster sig til hans Bryst)

Volmer — hvor *har* vi begge været glade!

VOLMER

Har været — og vil blive . . . . vent! —

TOVE

(ryster paa Hovedet — sørgmodig)

Forbi!

VOLMER

(fatter hendes Hænder — inderlig — indtrængende)

Forbi — er Lynet! Har det sluppet Værget,
staar Himlens Hvælving atter klar og ren.

Forbi er Stormen! Naar den først har hærget,
fremtitter Fuglen dobbelt glad bag Gren.
Alt — Krig og Nød — er snart tilende bragt,
hvad vi af svære Stunder saa maa friste:
men Kærligheden er en evig Magt,
som lever Livet med os til det sidste!

TOVE
(ser paa ham — tungt)
Den taaler ej Adskillelse.

VOLMER
(idet Utaalmodighed — og Sorg over at skulle skilles — gør ham hæftig)
Den *maa* —
den skal! . . . . Jeg selv maa, hvad jeg skal.
(knuger hendes Haand)
Du vil dog ej min Gang en *Hindring* være?

TOVE
(ydmyg)
Alt, hvad I lægger paa mig, vil jeg bære.
(indtrængende)
Men lad mig følge Jer! . . . .

VOLMER
(halvt bortvendt)
Umuligt, Tove!

TOVE
(ængstlig indtrængende — og stigende)
Giv mig din Smaadrengs Klæder — og hans
Vaaben!

VOLMER
(med et uvilkaarligt Smil)
Du — stridsklædt? . . . .

TOVE
Gem mig hos Dig — under Kaaben —
tag mig paa Hesten — skjul mig i dit Telt! . . .

VOLMER
(hovedrystende)
Den nøgne Mark! . . . .

TOVE
Lad mig paa Skibet fare! —

VOLMER
I Storm og Snefog — over Sø og Bælt? . . . .

TOVE
Jeg taaler Alt — er jeg blot ved din Side!

VOLMER
(mørk og fast)
Jeg taaler ej — min Due — skal Du vide,
at tænke *Dig* i *det,* som Krigen følger:
skjult er de Rædsler for en Kvinde —
og det er godt, at Afstand hende dølger
den Helt, som vade maa i Blod og Skarn!

TOVE
(gaar til Bordet — kaster sig paa Stolen — hæftig)
Jeg tør — jeg vil ej blive her!

VOLMER
(overrasket ved hendes Hæftighed)
Mit Barn,
hvad kan her paa mit faste Slot Dig true —
hos Heinrich — som skal blive her? . . . .

TOVE
(støtter Hovedet i sin Haand)
Jeg ræddes . . . .

VOLMER
For Skygger!

TOVE
For dit Liv — naar Du er borte!
og for min Skæbne — ene hos . . . . (ser paa ham)
din Frue!

VOLMER
(bider sig i Læben — gaar frem og tilbage — saa hen til Bordet)
Hun vover intet ondt — hun kender mig!

TOVE
Du kender Alt — men ej en Kvinde!
(hæftig — seende bestemt paa ham)
Kender Du Tove? — hende, som Du elsker,
fordi hun ydmyg sidder for din Fod
og gerne gav Dig hen sit unge Blod,
Du, som har givet hende helt dit Hjærte!

Ifald Du — gennem lange Ledings Aar —
gav bort dit store Hjærte til en Anden . . . .
aa, Volmer, Du har kaldet mig din Due:

men ser Du Blodet storme mig til Panden
blot ved den Tanke, at Du *kunde* svige . . . .
(ler bittert)
Saaledes har Du kendt — kan hænds — din Frue,
men aldrig — ikkesandt — din lille Pige?
(kaster Hovedet ned paa Bordet — og skyder med Hænderne Papirer og Dokumenter tilside, saa de falder paa Gulvet).

VOLMER
(staar raadvild ved dette Udbrud — bøjer sig saa ned over hende)
Tove — min lille Tove! . . . .

TOVE
(ryster, hulkende, paa Hovedet)

VOLMER
Jeg beder Dig! . . . .

TOVE
Forbi — det er forbi! . . . .

VOLMER
(endnu et Øjeblik — ubestemt — bukker sig hæftig — samler Papirene op — kaster dem paa Bordet)
Saadan er Alting — Kærligheden med:
Hindring er Alt — ret aldrig tør vi nyde!
jærnhaardt er Livet — altid maa vi lyde . . . .
nu vel! kan jeg ej bede, kan jeg byde:
(til TOVE — strengt)
Stat op! —

SMAADRENG hastig ind.

SMAADRENG
Rytterne venter . . . .

VOLMER
(river en Fane til sig fra Kaminkrogen)
Fanen her! . . . . afsted! —
(SMAADRENG ud med Fanen).

TOVE
(har rejst sig — staar bleg — ubevægelig)

VOLMER
(paa engang hæftig — utaalmodig — kærlig — og forlegen)
Du er jo helt forvandlet . . . kom: et Kys! . . .
Du river Alting ned af Bordet —
kom, Barn — og *glem!* . . . .

TOVE
(lader ham kysse sig — stedse sørgmodig — ryster paa Hovedet)
Glemme de haarde Ord: —
de *bliver* hos os! . . . .

VOLMER
Jeg skal sende Dig
saa mange Sejerskranse hjem,
at de skal dække . . . .

TOVE
Ingen Krans kan dække,
hvor Blomsten falmed ved den *første Kulde!*

VOLMER
(tager hende i sine Arme)
Her slutter jeg i jærnklædt Arm min hulde,
min fagre Freds-Blomst — og om jeg saa skulde
udrive Hjærtet af mit Panser-Bryst,
saa sværger jeg Dig . . . .

TOVE
(angst)
— ingen Ed! . . . .

VOLMER
(vedblivende)
— — *den* Lyst,
jeg nød hos Dig, var ingen Sanse-Rus:
det var min Manddoms rene Sommer-Glæde,
som er i Dig — og alt det Liv tilstede,
der dvæler, fredet, om mit Gurre-Hus.
Du er min Lykke — — vent mig — jeg skal
sejre!

TOVE
(kaster sig ned — omfatter hans Knæ)
Volmer, hør paa min Bøn — og tag mig med!

VOLMER
(et Øjeblik tøvende — drager hende op — siger med tilkæmpet Fasthed)
Det er umuligt!

TOVE
Her — paa dette Sted —
vil Du fortryde . . . .

VOLMER
(i Vaande)
Himlen se i Naade
til os — jeg *kan* ej!

TOVE
(brudt)
Thi Du *elsker* ej!

VOLMER
(med bævende Stemme)

Ser Du da ej —
min Vrede er kun Sorgen ved at skilles?

TOVE

Jeg ser din Vrede kun! . . . .

VOLMER
(fortvivlet)

Gør mig ej rasende! . . . .
(drager Vejret dybt)
Skal jeg da skænde
vor Afskeds tunge Møde ved at true:
(peger mod Døren)
Forlad mig! —

TOVE
(synker sammen)

Jeg er alt *forladt af Dig!*

VOLMER
(iler over mod Døren i Forgr. tilhøjre — raaber)

Nar . . . . Nar! — herind i Kongens Stue!

KLAVS NAR hastig ind.

VOLMER
(peger mod TOVE, som er sunket sammen paa Trinet op til Forhøjningen)

Se dér min Tovelil! — Gør dine Krumspring —
syng hende munter — spred de mørke Tanker . . .
Ve Dig, om ej Du kan! —
(hen til Bordet — samler og ordner Dokumenterne — som han lægger i en Taske — medens NARREN synger.

NAR

Naar Klaps der vanker,
saa kan Klavs Nar — Alt, hvad en Nar blot *mindes!*

(han ser hen til TOVE, som sidder, foroverbøjet, med lukkede Øjne, ganske optaget af sin Sorg — saa trækker han paa Skuldrene, lægger Ansigtet i overdrevent alvorlige Folder — klimprer paa sin Briks som paa en Luth — og siger, idet han skeler hen til KONGEN)

Ej, ej, Fatter — Hukommelsen er en god Ting — for sorgfulde Hjærter! — Kys og Favntag . . . . (med en Grimaçe) fra Ungdommens Dage! Om I blot mindes *dem!* . . . .

(synger)

Jeg havde mig en Datterlil,
saa let paa Taa!
Saa let paa Taa, saa let i Sind
hun dansed i min Stue:
dér tren en fremmed Jæger ind —
men aldrig blev hun Frue!

(KONGEN standser i sin Beskæftigelse — og ser hen imod NARREN).

NAR

(fortsætter)

Jeg havde mig en Datterlil —
sov sødelig!
Sov sødelig, Du kære Fa'r,
han gør mig til sin Frue!
Da sov jeg ind, jeg dumme Nar,
udi min lave Stue.

VOLMER

(har rejst sig — og staar usikker-spørgende, krammende Papirene i Haanden)

Vogt Dig — hvis Visen ikke slutter godt

NAR

(dukker sig — som følte han allerede Slaget)

.... O, Visen *slutter*: — dér, hvor I *begyndte!*

(synger)

Jeg havde mig en Datterlil,
saa tung hun tren —
hun tren saa tung, det satte Spor
af Blod i Narrens Stue:
saa lagde hun sig under Jord —
sov ind som Frille-Frue!

TOVE holder Hænderne for Ansigtet — med et halvkvalt Udraab.

VOLMER

(springer ind paa NARREN — griber ham i Kraven)

Dyr! .... Hvad vover Du at synge? —

(sender ham med et Fodspark ind under Bordet)

NAR

(brøler skadefro)

Det traf — det Ungdomsminde traf! O, ve!

HEINRICH kommer ilsom ind fra samme Dør, hvor NARREN kom fra; han standser — raadvild og spørgende.

VOLMER vinker ham til sig. De løfter begge den halvt bevidstløse TOVE op og bringer hende til Sæde i Stolestadet — under Tæppet med de springende Løver og de røde Hjærter.

VOLMER

Hvad der end har min Ungdom plettet —
din Kærlighed har Brøden tvættet!
Min stakkels Tove — Du maa ikke græde!
Her sætter jeg Dig i mit Kongesæde:

sad vi blot sammen her — vi To!
(udstrækker Haanden, pegende mod Tæppet)
Men disse Løver dér med udstrakt Klo
skal vogte Dig — saa Du mit Værn faar kende.
Og Alt, hvad der i Nord er rent og ungt,
skal, hver den Stund dit Sind er saart og tungt,
trofast som disse Hjærter for Dig brænde!
(knæler — kysser Toves Hænder og lægger dem foldede i hendes Skød)
Kong Volmers Legem maa i Leding drage —
hans Sjæl og al hans Hu blir her tilbage!

Tove vender Hovedet bort og skjuler sin Graad.
Rytternes Anfører ind med Smaadreng.

Rytter-Anfører

Konge! det lider stærkt mod Kvæld —
Alt er tilrede!

Volmer

Jeg kommer! (lægger sin Haand paa Heinrichs Skulder)
Heinrich — mærk Dig vel: herinde
er Skygger, som en *Mand* maa kunne sprede.
Du indestaar mig — med dit Liv — for hende!

Heinrich
(blotter sit Hoved)

Mit Legem og mit Liv for Volmers Tove!

Volmer
(sætter sin Hjælm paa — gaar til Baggrunden — vender sig mod Tove og siger, med udstrakte Arme)

O mit Liv — min Lykke!
(hastig ud, fulgt af Heinrich, Rytter-Anfører og Smaadreng).
(Stilhed).

KLAUS NAR kryber frem — rejser sig — skærer Ansigt.

NAR

„Lykke“ og „Liv“ — ptøj, hvor de begge lyver!
Min Ungdoms Lykke — og min Datter — tog
han —
Hæ hæ! — og Narren slog han . . . .!
(tørrer Blodet af sit Ansigt)
Den skal der blødes for — den Næsestyver!

Skumringen falder stærkt. Et hastigt, rødt Skær af Solen, der svinder bag de dragende Skyer, ses gennem Buevinduet i Baggrunden.

Man hører en langstrakt Tone — KUREN, der støder i sit Horn fra Borgens Taarn — og den hule Dundren af Hestene over Broen.

Det er, som om Skygger kryber opad Væggene i den dunkle, aflange Sal — hvor man skimter de lyse Omrids af den bevidstløse TOVE i Kongesædet. Ingen af de Indtrædende bemærker hende.

Ind fra Hoveddøren i Baggrunden kommer den GODE TERNE, med en Favnfuld Kvas og Kviste, og hvide Linnedklæder over Armen.

Hun vil gaa over mod Døren ind til DRONNINGENS Kammer og Badstue — men standser ved Buevinduet — ser ud — lytter.

DEN GODE TERNE

Nu blæste Kuren — og nu red den høje Herre.
(Vinden suser) Den stakkels Jomfru! (farer sammen)
Hu! denne Nat vil blive vild . . . .

NAR
(lister efter hende)

Hej, Du Smaa! . . . .

GODE TERNE

Du gjorde mig ræd . . . .

NAR

(ler)

Hæ, hæ — ræddes for Skyggen af en Nar? — Kom, lad mig tørre mig i dit Klæde . . . . Kongen har skamferet mit Ansigt!

GODE TERNE

(river Klædet til sig igen)

Dronningens Badstu-Klæde? . . . . slip! —

NAR

Har vi Lørdag-Kvæld — siden den høje Frue skal skifte Særk? . . . .

GODE TERNE

Fruen skal have sit Bad — og Du skulde have Skam, at Du taler saadan!

NAR

(peger paa Brændet)

Du slæber en god Dragt Brænde! (ler) Der skal nok fyres brav under Kedlen — at Fruen kan blive godt varm til sin Go'even!

GODE TERNE

(skubber til ham med Brændet)

Tvi din stygge Mund! — giv Plads!

NAR

(vedblivende)

. . . . for nu kan det lykkelige Par leve højt og længe — uden at søge Skjul!

DEN ONDE TERNE
(hurtig ind fra DRONNINGENS Kammer)
(til den GODE TERNE) Hvor bliver Du af? (ser ud af Vinduet
Red Sangeren med?

NAR
(ler)

Nej — han bliver her! Du kan godt faa ham at spise til Kvældsmad.

ONDE TERNE

Aa gid han laa . . . .

NAR
(hurtig)

— i din Seng? . . . .

ONDE TERNE

— Gid han laa med to dybe Huller i sit Hoved . . . . for altid skal hans Øjne se til den Kant, hvor *hun* gaar — den dydige Jomfru — men *mig* ser han ikke!

NAR
(rækker Tunge — hopper — og synger)

Tag ham med Dig i Bad — tag ham med Dig
i Bad:
gør *Du* ham varm, saa gør *han* Dig glad;
gør Helvedet hedt for den lystne Taabe —
saa henter Fanden Jer alle tilhobe! . . . (spytter)
Ptøj — jeg vil ha' mig Rus!
(løber ud)

ONDE TERNE

Han er ganske galen! (ind paa Livet af den GODE TERNE) Og *Du* er i Ledtog med Sangeren — og med hende, Jomfru Næse-i-Vejret! Men bi — hun kan blive bleg om Næbet endda — og Du kan blive rød om dine Ører! (vil slaa)

DRONNINGENS STEMME
(indenfor)

Terne!

ONDE TERNE

Fruens Røst! . . . .

GODE TERNE

— den spaar helt ilde!
(begge hurtig ud)

Efter et lille Ophold kommer DRONNINGEN ind

DRONNING HELVIG
(taler i Døren)

Gør Ovnen hed — lad Badstu-Klædet hænge
til Tørre godt! — se til, at ej det brænder —
eller jeg varmer Jer med egne Hænder!
Prioren — lad ham vente, til jeg kalder! . . . .
(hun gaar frem — idet hun lader Døren staa, saa at et rødt Lysskær fra Badstuen falder hen over Gulvet. Selv ses hun som en høj, mørk Skygge glidende forbi Buevinduet — over imod Hoved-Døren — utaalmodig og opirret).

Hoved-Døren rives op — Ridder FOLKVAR LOVMANDSSØN ind — slaar sin vaade Kappe tilside — bøjer Knæ, kysser hendes Haand.

HELVIG

Du lader vente paa Dig — Kvælden falder...

FOLKVAR

Min høje Frue! (rejser sig — vil omfavne hende).

HELVIG

(undviger)

Nej, Folkvar! — jeg er harm i Hu . . . .

FOLKVAR

Paa mig?....

HELVIG

Paa *ham* — paa Dig — paa Henning — paa Jer alle!

FOLKVAR

Henning — ham traf jeg undervejs . . . .

HELVIG

(hurtig — stødvis — afbrydende ham)

Jeg véd det —
han var hos mig — han drog til Helsingør:
dér krydser Pawels Skibe under Kysten,
med Grev Johan og Lybeks Raad ombord.
Henning vil bringe Pawel hid — og nu . . . .
(stamper i Gulvet)
Alting forgæves! —

FOLKVAR

(spørgende — dæmpet)

Kongen? . . . .

HELVIG

Rendt af Gaarde —
redet sin Vej — med knap én Fane Ryttere!
(ler haanligt)
Min Terne, som saa bravt ved Døren lytter,
hun siger, at — han vilde *rejse* Folket:
et Bonde-Folk i Kamp med Plejl og Høtyv!
Ha, ha! (stamper i Gulvet) Han er forrykt —
(med indædt Harme)
jeg tror, at *hun* har skilt ham ved hans Kløgt.
Men bi — jeg skal vel træffe hende:
nu er vi *ene* her — og jeg er Herskerinde!

FOLKVAR

(lægger indsmigrende sin Arm om hendes Liv)
Min Helvig! Vi er ene — Du har Ret:
lad os da *uforstyrret* Freden nyde!
Hvad kan den Smaa for Dig betyde,
hun, som — formodenlig — med Næbet hænger
og tænker paa den Fryd — der er ej længer!

HELVIG

(har lænet sig kælent til ham — river sig nu løs — og siger skærende og æggende)
Hvad — har hun ogsaa kunnet daare Dig
med denne Uskyldsmine — som jeg hader?
Vid det: jeg hader — hader denne Kvinde,
som lammefrom sit Blik mod Jorden slaar,
mens Luften synes u-ren, hvor *jeg* gaar!
(haanlig)
Gaa — søg blandt mine Terner Gunst at vinde:
min skænker jeg kun fuldtud til en *Mand!*

FOLKVAR
(drager hende til sig — siger hæs, lidenskabelig)
Du skænked mig — Alt, hvad en Mand fik kende,
som stræbte højt! Til *Alt* er jeg istand.
Jeg *elsker* Dig! Byd — og dit Bud jeg lyder,
om jeg derfor i Helved saa skal brænde!

HELVIG
(læner sig tilbage i hans Arm — ser ham ind i Øjnene)
Der gives Helveder paa Jorden, Folkvar!
Jeg holder det ej ud . . . .

FOLKVAR
(stirrer i hendes Øjne — gør en Bevægelse mod sin Daggert — hvisker)
Ham?

HELVIG
(ryster hastig paa Hovedet).

FOLKVAR
(mere ligegyldig)
Altsaa: *hende* . . . .

HELVIG dækker hans Læber med Kys. De staar et Øjeblik i Omfavnelse. Vinden suser. De slipper hinanden.

FOLKVAR
Et Fængsel skal vi vel den Jomfru finde —

HELVIG
(fører ham frem ved Haanden i Salen)
Men kommer *han* — og aabner han det . . . .?
Ah! —
(hun er standset udenfor Forhøjningen — og opdager TOVE, der er gledet ned paa Knæ og ligger med Hovedet gemt i Kongesædets Hynde)

Den Smaa belurer os — i Kongesædet!
det skal vi nappes om . . . .
(raaber til TERNERNE)
Bring Lys i Stuen! —

TERNERNE ind med Lys.

TOVE har rejst sig — staar bleg, forvirret, skærmende for Øjnene mod Lysenes Skær — stiger vaklende ned ad Trinene.

HELVIG
(til TOVE)

Du lurer Terne! . . . . hid, paa Knæ for *Fruen!*
og bed om Naade — mens det end er Tid.

TOVE
(med bøjet Hoved — sørgmodig-stille)

Min Frue — lad mig ene med min Sorg!
(vil gaa forbi).

HELVIG
(træder ivejen)

Ene med Kongen var Du — paa *min* Borg:
nu taaler Du vel, at vi tales ved?
Lad se, om Du har glemt for mig at neje —
jeg var jo Luft kun, hvor Du gik og stod!

TOVE
(som før)

Jeg krydsed — Dronning — aldrig Eders Veje.

HELVIG
(til FOLKVAR)

Hørte I det? Ha, ha! — nej hun er god! . . . .
Hun krydsed aldrig . . . . jeg maa le — det Lam!

TOVE
(vil gaa forbi)
Jeg gaar, at bede for min kære Herre.
Jeg beder for hans høje Frue med! —

HELVIG
Ja gaa Du kun! Det var jo Skam
at nægte Dig din Aftenbøn . . . .
(uden at kunne styre sig længer)
Afsted!
Du Hyklerske, som Husets Splid har voldt.
(følger efter hende — i en pludselig Indskydelse)
nej bliv — kom hid! . . . .
(med forstilt Omhyggelighed)
Dit Kammer er vel koldt —
Du ryster, Barn — din Kind er hvid s
Kridtet —
Du er vel ej af *Pesten* bleven smittet?

TOVE
Jeg beder mindeligen — lad mig gaa!

HELVIG
Se, Ridder Folkvar — se! . . . .

FOLKVAR
Det synes *saa!*

HELVIG
Prioren er den eneste, som du'r
i disse Sager — her maa *Badstu-Kur*:
(til den ONDE TERNE)
Kald paa Prioren!
(TERNE ind — henter PRIOR)

TOVE
(bestemt)
Jeg er ikke syg,
men sorrigfuld — jeg trænger blot til Ro!

HELVIG
(med Eftertryk)
Den skal Du faa — det maa Du tro!
(til PRIOR)
Ej sandt, Prior! i Badstu-Kamret inde
dér er den allerbedste Ro at finde?

PRIOR
(gnider Hænderne langsomt mod hinanden — ser forskende paa DRONNINGEN — som for at læse sig hendes hemmelige Ønske ud af det Blik, som hun stikkende-triumferende fæster paa ham)
Jeg — *tror* det næsten. Er blot Ovnen varm,
saa *tror* jeg — det vil ikke vare længe
inden . . . . den Syge intet føler mer!

TOVE
(som har givet nøje Agt paa Blikkene rundt omkring)
Det er kun *Fjender*, jeg omkring mig ser.
(bøier sig, grebet af en pludselig Angst for DRONNINGEN)
Naade! . . . .

HELVIG
Du taler vildt . . . . hvad truer Dig?

TOVE
Jert Blik!
(indtrængende)
Jeg er blandt Vilddyr — — men jeg beder,
skaan mig —

skaan mig for *hans* Skyld — hvis I elsker ham —
thi han vil sørge bittert, om jeg døde!

HELVIG
(haanlig)
For *hans* Skyld er Du bange? . . . .
(bøjer sig imod hende, med et giftigt Blik)
Ha ha, det skulde Du betænkt, du Slange,
førend Du lokked ham til Elskovs-Møde,
og gik fra ham med gylden Skænk og Spange!

TOVE
(kaster sig paa Knæ — fortvivlet)
Skaan mig! — lad ham blot vide, at jeg *lever*:
og I kan jage mig herfra saa nøgen
som jeg er kommen af min Moders Liv:
aldrig skal han mig se igen — det sværger
jeg ved min Faders Ring!

HELVIG
Hun lyver, Skøgen!
(vrister Ringen af hendes udstrakte Haand)
Væk med den Ting,
som har forhekset Kongen — hendes Boler!

TOVE
(rejser sig — ved dette Ord — med et Sæt, og siger med funklende Øjne — henvendt til HELVIG og til FOLKVAR)
Du Dronning-Bolerske — og *han* — han dér!
min Fader var en ærlig, tapper Mand,
han lærte mig at *dø!* . . . .
(stolt)
Saa grib mig da!

HELVIG

Grib hende, Folkvar! — denne Skænselskvind,
som haaner os . . . .

TOVE

(støder ham bort)

Bort! Du er større Synder
end jeg . . . .

HELVIG

Grib hende, Terner! Ind — dérind
i Badstu-Kammerset! — dér skal hun kende,
at Galenskab og Frækhed, som vor egen
Taalmodighed, omsider dog faar Ende!

TOVE

(river sig løs fra dem — lige ind imod DRONNINGEN)

Du *onde Kvinde!* . . . .
Paa Baalet kan I Toves Legem brænde:

(med Højhed)

hun synger Hymner til sin Herres Pris —
og Dommen vil med Hævnens Dag oprinde!

Den ONDE TERNE og de ANDRE griber TOVE og drager hende ind igennem Døren.

DEN GODE TERNE

Jeg vil ej Del i denne Udaad tage —

(paa Knæ for DRONNINGEN)

Naade, min Frue! —

HELVIG

Pisken skal Du smage! —
Ind med Dig! . . . . ind! . . . .
(TERNE grædende ind).

HELVIG
(til PRIOREN)
Ej sandt, min Fader! Det er med Jert Minde,
at denne Troldheks faar en gavnlig Lære —
saa *vi* kan angerløse være?
(folder Hænderne)
Hun har forgjort min ædle Husbonds Sind!

FOLKVAR og PRIOREN ser paa hinanden ved dette fromme Udbrud.

PRIOR
(folder Hænderne)
Naar Kongens Sjæl og Rigets Vel forlanger
et Offer — er min Frue uden Anger!

FOLKVAR
(er gaaet til Døren, som er bleven staaende paa Klem; han ser derind, og siger — raat)
Nu er hun afklædt . . . .

HELVIG
(haardt)
Bort fra Døren, Folkvar!
(sætter sig ved Bordet).

PRIOR
(gaar hen imod Baggr. — staar dér, famlende ved sin Rosenkrans)
Man *hører* endnu intet!
(peger mod Døren)
Skal jeg lukke?

HELVIG

Lad Døren staa! — (et halvkvalt Skrig høres — Damp begynder at trænge ind gennem Døren). (raaber)

Herind, Klavs Nar — herind!

KLAVS NAR kommer fra Døren i Forgr. tilvenstre. Han svinger et stort Krus — hører ingen Skrig — ser ingen Damp — beruset, ganske optaget af sig selv.

NAR

(drikker — ler — og smaasnakker med sig selv)

Det traf ham — det Ungdomsminde! Jeg er saa sikker derpaa — som paa, at *han* traf *mig* — lige her i Synet! Men *det* skal der blødes for . . . . om han nogensinde kommer tilbage!

Haløj! hvad er paafærde? . . . .

HELVIG

(ser urolig til Døren — hvorfra et Skrig trænger ud)

Du er jo drukken! — —

NAR

Aa hvad — lad os kalde det en let Beruselse — ovenpaa tunge Tanker!

HELVIG

Syng, Nar — syng noget . . . .

(atter et Skrig)

NAR

Hvad? Drukner I Kattekillinger i Badstuen? . . . . (vil gaa til Døren)

HELVIG

Syng — eller dø i Galgen — hører Du:
inat er Dronning Helvig gram i Hu!

NAR

Det synes saa! (udstøder en kort Latter — drikker — kyler Kruset henad Gulvet — griber sin Briks — og raaber)
Skal jeg synge min Hals fri af Galgen —
saa skal min Sang ogsaa blive derefter! . . . .
Fy! hvor de Rotter piber!

(vil hen til Døren).

FOLKVAR

(træder ham ivejen med dragent Sværd)

Syng, Nar — eller . . . .

NAR

Ha, ha, ha!

(synger — idet han skær' Ansigter, hopper og springer — snart henimod FOLKVAR, der driver ham tilbage; snart ind paa PRIOREN, der undviger ham; snart hen til DRONNINGEN, der vender sig fra ham, idet hun stemmer Fingrene for sine Ører)

NARRE-VISE.

Dagen over er Du rig,
driver Aager, fører Krig,
stjæler og røver som Skovenes Ravne,
pynter Dig op med de pæneste Navne —
pyt!
Kaaben bræmmet er med Maar,
Desmer dufter af dit Haar —
men Døden kværker Dig i sin Skov:
imorgen saa stinker dit Lig — med Forlov! . . .

Vinden blæser fra hver en Kant,
Livet det er blot Gøgl og Tant —
hvo, som andet deri fandt,
er en Nar — ha, ha — som jeg selv!

HELVIG
(rejser sig — sætter sig atter — hendes Ansigt er fortrukket — hun udbryder)

Syng stærkt! . . . .

NAR
(ler — og skær Ansigt)

Hæ, vil I have det *stærkere?*

(synger)

Dagen over er Du sund,
ung og frisk og rød og rund,
kysser og favner, som skulde det vare
Evighed ud iblandt Englenes Skare —
pyt!
Englen, ved hvis Bryst Du laa,
blev saa tavs og askegraa —
og Døden er sig saa grov en Hund,
han kvæler hvert Skrig i den sødeste Mund!
Vinden blæser fra hver en Kant,
Livet det er blot Gøgl og Tant —
hvo, som andet deri fandt,
er en Nar — ha, ha — som jeg selv!

Et Skrig. Døren stødes op — den GODE TERNE styrter ind — en Sky af Damp staar efter hende.

DEN GODE TERNE
(slaar Vinduet op — raaber)
Til Hjælp — til Hjælp for Jomfru Tove!

HELVIG
Hvad vover Du? . . . .

FOLKVAR griber TERNEN. Hoved-Døren op — HEINRICH ind med Sværd i Haand.

HEINRICH
(frem mod FOLKVAR)
Slip Pigen — Nidding! Hvor er Jomfru Tove?

GODE TERNE
(skriger)
Dérinde . . . . frels! . . . . hun dør!
(synker sammen).

HEINRICH
(kaster sig imod FOLKVAR, der stiller sig foran Fruer-Døren)
Du, Bøddel — bort!

FOLKVAR
Du Klimpre-Karl — her kommer Du tilkort!
(hugger ham ned)

HEINRICH
(idet han falder)
Ve over Dig og Dronningen! .... Ak, Tove! — —

HELVIG
(holder forfærdet Hænderne for Øjnene)
Folkvar! . . . .

FOLKVAR
(griber hendes Arm)
Jeg véd det — halsløs Gerning —
et Drab i Kongens Hus — fly! vi maa fly! . . .

HELVIG
(stirrer paa ham)
Vi — *sammen?* . . . . aldrig! (river sig løs).

FOLKVAR
(bitter)
Kvinde!

HELVIG
(vender sig angst og raadvild til NARREN)
Nar — Klavs Nar!
Jeg har ej villet det — Du er mit Vidne!

NAR
(ler vildt)
Til Vidne duer Narren ikke —
Samvittigheden er paa Spor, min Frue:
gid den maa gribe Jer i denne Stue
og kværke Jer! — Nu vil jeg Galde drikke!
(løber ud).

HELVIG
(vender sig, bedende, med udstrakte Hænder mod PRIOREN, som trækker sig tilbage idet han afværgende gør Korsets Tegn)
Min Fader! . . . .

FOLKVAR
(ser efter ham)
Ogsaa Munken render!
(ler haanligt)
Løb kun — og béd!

PRIOR
(idet han lister sig ud af Døren)
— Jeg toer mine Hænder!

HELVIG
(staar et Øjeblik — sanseløs — saa vender hun sig mod Fruer-Døren og raaber)
Terner! bring hende hid! . . . .

Man hører den inderste Dør aabnes — og igennem Dampen ser man de skælvende TERNER, der bærer TOVE, indhyllet i et hvidt Lagen.

HELVIG viger tilbage ved Synet — og fæster sine vidtopspilede Øjne spørgende paa den ONDE TERNE.

DEN ONDE TERNE
(dæmpet)
Det er for sent!

HELVIG
(hastig, idet hun viger tilbage helt mod Forgrunden tilhøjre, og vinker ad dem, at de skal følge efter)
Hid — bort fra Heden — bort saa langt I kan!
Læg hende ned — bring Vand — bring *iskoldt* Vand!

ONDE TERNE
(gentager)
Det er for sent! — —

HELVIG staar stirrende — vender saa Hovedet bort — aander dybt — et triumferende Smil farer over hendes fortrukne Ansigt . . . . atter vender hun Hovedet og gaar truende løs paa den ONDE TERNE, medens de Andre, skælvende, lukker sig i en tavs Gruppe omkring det hvide Lagen, der dækker TOVES afsjælede Legem.

HELVIG

For *sent?* — Du *onde* Terne!
Hvem bød Dig sligt? . . . .

ONDE TERNE
(studser — siger saa, trodsig)

I selv, min strenge Frue!

HELVIG

Du lyver! Jeg har villet hende kue —
som Barn med Risets Slag paa Ammens Skød!
Du har forvoldet denne Jomfrus Død —
i Hunde-Hullet skal den Daad Du sone!

ONDE TERNE
(med knyttet Haand)

Kast mig i Hullet kun — men grant jeg véd,
hvo der har gjort den Badstu-Ovn saa hed:
(peger mod DRONNINGEN)
I stævnes vel engang for Herrens Trone!

HELVIG
(bydende til FOLKVAR)

Folkvar! . . . .

FOLKVAR
(mørk — støder sit Sværd mod Gulvet)

Der er lagt Haand i denne Nat
paa Kvinder nok!

HELVIG
(ler højt — haanligt)

Har *Alle* mig forladt? —
(stolt — knejsende)
Paa Gurre-Slot der er én Vilje!

KURENS Horn høres fra Vagttaarnet. Raab nede fra Gaarden: *Kongen!*

DEN GODE TERNE

(som har ligget knælende i Bøn — springer op og iler til Vinduet)

Kongen!

HELVIG

(i Angst -- vaklende)

Kongen! . . . .

(flygter ind ad Fruer-Døren).

VOLMER hastig ind ad Hoved-Døren, fulgt af RYTTERE.

VOLMER

(standser ved HEINRICHS Lig)

Min bedste Ven — med Ulivs-Saar!

(bøjer sig, med en signende Haandbevægelse — vinker ad RYTTERE, som løfter den Dræbte op og bærer ham ud).

VOLMER

(et Skridt frem — med funklende Øjne)

Hvo gjorde dette — i min egen Gaard?

(Da ingen svarer, gaar han endnu et Skridt frem — ser med et mørkt Blik mod Ridder FOLKVAR — dernæst mod Gruppen, der ganske har omringet og skjult TOVE . . . . saa spørger han, urolig og hastig)

Hvad er her sket? — og hvo har turdet vove? . . .

DEN GODE TERNE

(pegende)

Ridder Folkvar Lovmandssøn! . . . .

VOLMER

(til Rytterne)

I Lænker! —

(iler frem — i bange Anelse -- mod Gruppen om TOVE)

Hvor er — hvor er min . . . . hvor er Tove?

(Dødsstilhed).

VOLMER
(styrter ind mellem TERNERNE — river dem tilside — standser forfærdet)
O Kristi Vunder . . . . saa kom jeg forsent!
(kaster sig fortvivlet over den Døde)
Tal til mig, Elskede! Se, jeg er kommen —
jeg har fortrudt de haarde Ord . . . .
jeg *maatte* vende om. O hvisk mig blot
i Øret, at Du har *tilgivet* . . .
(river Lagenet fra Ansigtet — med et Skrig)
Ah!
Det er min Tove? . . . .
Ræddeligt er Livet —
men *denne* Død har Helved selv udklækket.
Med Fraade disse bløde Læber dækket —
i Marter-Hede disse fine Lemmer
krympet og stivnet . . . .
bort! — mit Blik jeg gemmer:
det Syn har saaet Døds-Angst i min Sjæl
og strøet paa mit Hoved Afsinds Jammer!
(rejser sig med Møje, støttet af en tililende Rytters Arm)
Bær Tove ind i hendes stille Kammer!
(idet han træder tilside og lader dem gaa forbi med den Døde)
Bær hende varsomt — *tænk*, hvad hun har lidt!
(vil følge efter — standser)
Nej nej — jeg taaler ej . . . .
(knytter Hænderne vildt — vendt imod Fruer-Døren ind til DRONNINGEN)
Min Hævn skal træffe som et blodigt Lyn.
(trykker Hænderne mod Hjærtet)
Vær fast — vær fast!
(gaar langsomt frem til TOVES Dør — vakler — griber efter Dør-Forhænget — holder sig oprejst derved)

Ak, Tove — Du var Lykken . . . .
(synker om)
som nu brast!
(styrter til Jorden — dækket af Forhænget).

Ve, Volmer —!

Det er mod Daggry — Lysene næsten nedbrændt paa Bordet, hvor KONGEN har lagt Sværd, Hjælm og Daggert.

Foran TOVES Dør en aaben Kiste.

Deri hviler TOVE, i hvide Linklæder, hvis Flige hænger ned til Gulvet.

VOLMER har vaaget Natten igennem ved Kisten. Han ligger halvt bøjet over den — Hovedet støttet mod Kanten — udmattet — i tung Søvn.

SMAADRENG kommer stille ind fra Hoveddøren -- lister sig hen til Kisten — lægger sig paa Knæ og beder. Rejser sig saa — berører forsigtig Kongens Skulder — hvisker ham i Øret.

VOLMER

(farer sammen — løfter, fortumlet, Hovedet — idet han udbryder)

Tove — jeg drømte ilde! Sover Du? . . . .

(han ser Kisten — Smærten maler sig i hans Ansigt — og med Hænderne for Øjnene stønner han)

O Gud! — —

SMAADRENG

(hvisker)

Herre — de venter — som I har befalet!

VOLMER giver ham et stumt Vink — SMAADRENG ud.

VOLMER
(ved Kisten — rejser sig — siger med udbredte Arme)
Sov stille — som Du slumred ved mit Bryst,
da end vi sammen nød vor Fryd i Livet.
Mig venter Døden kun — *Du* har den Trøst,
at Paradiset blev de Skyldfri givet!
(bøjer sig ned — kysser den hvide Pande — begynder at brede med skælvende Hænder Linklæderne over den Døde)
Jeg *kan* ej! . . . .
(fjærner sig — griber paa Bordet sit Sværd — vikler af dets Haandfæste et broderet Baand — kommer tilbage dermed)
Se, min Elskede,
det Baand, Du virked mig med Hænder hvide,
det skulde fæste Lykken til min Side! . . . .
Ak! —
Du bandt dermed en Morgen mig — paa Skrømt.
Jeg vilde ride bort — Du havde drømt,
at Farer trued og at Fjender lured.
Nu er Du borte — *Dig* har Fjenden fældet,
men dette fine Baand jeg aldrig vover
at se paa . . . . tag det med Dig, hvor Du sover!

SMAADRENG
(i Døren)
Alt er beredt i Borg-Kapellet, Herre!

VOLMER dækker ilsomt den Døde — gaar bort fra Kisten og giver et Tegn, at Mændene kan træde ind.

Kongens RYTTERE og nogle MUNKE kommer stille ind, løfter Kisten op . . . .

VOLMER

(med et Vink)

Vent, jeg vil *bære* selv! . . . .

(bærer ved Hoved-Enden af Kisten)

EN MUNK

(begynder at synge)

Veni Creator . . . .

VOLMER

(standser Sangen)

Lidelsens Tegn — og Fredens Tegn . . . :

(slaar Kors)

men ingen Bønner!

SKAREN begynder at gaa langsomt — standser.

VOLMER

(siger højtidelig)

Den Sang, der skulde tone over Tove,
blir stædet nu til Jord i Gurres Skove!

(Skaren fortsætter Gangen).

VOLMER

(følger til Døren — staar dér med dybt bøjet Hoved, idet Skaren gaar forbi — saa siger han)

Men Vaade-Sangen i Kapellets Kor,
lad den kun tone fra de Dødes Rige
og minde om min Pligt mod dem, der *lever!*

VOLMER alene. Dagningen begynder at lyse gennem Vinduet. Han læner sig mod Karmen, sænker Hovedet, ser atter op — ser sig omkring — fjærner sig fra Vinduet — begynder at vandre op og ned ad Gulvet, ligesom et Dyr i et Bur, uden at Tankerne kan faa bestemt Fæste. Standser omsider ved Bordet.

VOLMER

(tonløst og med et tomt Blik)

Borte! . . . . ene! . . . .

(berører Genstandene paa Bordet, Hjælm, Sværd og Daggert — uden at fornemme, hvad han rører ved — ser mod Vinduet)

. . . . Daggry! . . . .

(nikker hen for sig — stedse med det tomme Blik)

Daggry — men aldrig Roser gennem Rude,
som kysser *hendes* Søvn paa Volmers Pude!

(lidt efter)

Et Skær, som torne-skarpt i Øjet stikker
paa den - - der følte sig *for* tryg, *for* sikker . . .

(stigende og skærende)

Ej ej, hvor bliver Dagen lang og bleg
for den, der evig skal om Natten mindes,
for den, hvis Øje kan af Skæret blindes,
men som maa *høre* — høre, hvor hun skreg . . .

(med et vildt Udraab)

Ah, Daggry! —

(griber Daggerten fra Bordet — løfter sin knyttede Højre)

Dommedag!

(Han løber til Fruer-Døren — aabner den voldsomt — raaber)

Dronningen ind! —

Saa gaar han — med haarde, faste Skridt tilbage til Bordet — læner sig derimod — presser Armene korslagte over Brystet — og stirrer stivt, ufravendt mod Døren.

DRONNINGEN træder ind — Armene slapt nedhængende. Hun vil møde hans Blik — men gyser — og slaar Øjnene ned — bliver staaende saaledes.

VOLMER

Nærmere! —

DRONNINGEN gør et Par Skridt — standser.

VOLMER

Herhid — kryb! . . . .

HELVIG

(retter Hovedet ivejret — ser med et hadefuldt Blik paa ham).

VOLMER

(styrter frem — griber i hendes lange Haar — vikler det om sin Haand og drager hende til sig med et Ryk:

Paa Knæ! — jeg skal vel lære Dig at bæve.

(slynger hende til Gulvet — løfter sin Daggert).

HELVIG

(i Dødsangst)

Naade! . . . . husk jeg er Dronningen!

VOLMER

(ler vildt)

Konge og Dronning tales ikke ved —
men Hunde-Dreng og en vanartet Tæve!

HELVIG

(omklamrer hans Knæ)

Volmer! — Husk — vore Børn!

VOLMER

(støder hende fra sig)

Tag Dig iagt! —
Koblet tilsammen af de kolde Hensyn
har vi et Kuld af kolde Børn frembragt;
ve Dig — Du minder mig derom:
og vent din Dom!

HELVIG

(jamrer og stønner utydelig)

Naade for Viv — retmæssig Viv og Moder!

VOLMER

(vender sig bort med Afsky — presser Hænderne mod Panden)

Jeg søger efter Pinsler — kan kun finde
én — *den:* at have Børn med denne Kvinde!

HELVIG

(ser ivejret — lurende . . . . rejser sig halvt — dernæst helt. Da han stedse staar bortvendt, kaster hun med Hovedet — og udbryder)

Dræb mig — som Du mit Liv har ødt og spildt,
jeg, som kun vilde leve Livet med Dig!
Pin mig paa Marterbænk — det blir dog mildt
imod den Haan og Harm, Du lod mig lide,
dengang jeg saa' Dig ved den Sledskes Side!

VOLMER

(vender sig — vildt)

Ti! eller jeg forglemmer *hvem* jeg er —
og kvæler Dig med disse mine Hænder —
og træder paa dit Lig som paa en Tudse!

HELVIG

(i Raseri)

Slaa mig — lad Gaardens Hunde paa mig pudse:
over dit Hus og Hoved falder Skammen.
Jeg raaber kun: hvem bragte Dig den Medgift,
hvorfor dit Stodder-Land blev høkret sammen?

VOLMER
(skifter ved disse Ord pludselig Udtryk. Han gemmer sin Daggert i Skeden — siger iskold — med lav, tydelig Stemme)

Saa siger jeg: din Dom er afsagt . . . Amen!

HELVIG
(urolig)

Hvad vil Du? . . . .

VOLMER
(skærende — haardt)

Træffe dér — hvor *mig* Du traf!
(gør et Skridt mod Vinduet).

HELVIG
(efter ham)

Nej — (aandeløs) nej . . . .

VOLMER
(indædt)

Jeg taalte — længe — ved din Side
at se den Mand, som vog min bedste Ven.
Alt var mig ligegyldigt — skal Du vide:
Du — han — det Hele. Nu er han, din Ven,
en gyldig Lækkerbidsken for min Hævn!
(gaar til Vinduet).

HELVIG
(følger efter ham — i Angst)

Hvad — Du vil dræbe ham . . . .

VOLMER
(nikker)

Ja — men *hvorledes!*

HELVIG
(paa Knæ)

Det var *din* Kulde kun, som drog mig til ham:
jeg har ham *aldrig* elsket . . . .

VOLMER

Løgn paa Løgn!
Jeg skal ham skaane — derfor lyver Du.
Men Drab i Kongens Gaard er halsløs Gerning!

HELVIG

Jeg sværger Dig . . . . se paa mig, Volmer:
Forsmaaet Kærlighed gør Kvinden vild —
Du vakte først min stærke Elskovsdrift!
Da *Du* gled fra mig, vilde jeg Dig martre:
ham traf mit Valg — det kunde Hvermand truffet.
Men ve, hvor følte jeg mig skuffet —
Dig gjaldt hvert Kys — det sværger jeg Dig til:
tag ham — gør med ham, hvad Du vil!

VOLMER

Bundløse Dyb af Kvinde-List og Rænker!
Fornægte gør Du — hvor Du burde trygle
om Naade for det Legem, som var dit:
Du, som med Legem kun paa Legem tænker!
(drager Vejret dybt — og brænder sit Blik ind i hendes)
Din Sjæl — den kender jeg: den *findes ikke.*
Det gjorde længst mig léd ved dine Favntag:

ıen Hun-Dyrs Driften i Dig kender jeg —
ens Raseri lod en uskyldig Mø
Badstu-Helved Dødens Bedskhed drikke:
g han, din Elsker, hjalp Dig som din Bøddel,
– og under Bøddelhaand skal han nu dø!
(støder Vinduet op — vinker ud).

HELVIG
(klamrer sig til ham — med et Skrig)
) Volmer, Naade — skaan ham! — tag *mit* Liv!

VOLMER
(ser ned paa hende — med skærende Haan)
)u skriger . . . . og han er Dig ligegyldig?
(med hæs, lav Stemme)
)er er dog altsaa *Nogen,* som Du elsker,
ıg derfor *Noget,* som kan martre Dig!
(raaber ned i Slots-Gaarden)
.æg Ridder Folkvar Lovmandssøn paa Hjul
ıist under Dronning Helvigs Badstu-Vindu,
ıg lad ham lide Døden dér — men *langsomt!*
(lukker Vinduet).

DRONNINGEN vaander sig et Øjeblik i usigelig Angst — aa rejser hun sig — styrter frem imod Vinduet — KONGEN tandser hende med et fast Greb om hendes Arm.

HELVIG
Slip mig! Jeg vil . . . .

VOLMER
Din Time kommer ogsaa!

HELVIG
(tænderskærende)

Hvad saa! (i dump Trods)
Lad Alle dø! lad . . . .

VOLMER
(pegende)

Hører Du! —

DRONNINGEN udstøder et Skrig — stopper Fingrene i Ørerne — løber tilbage hen til Bordet — gemmer Hovedet. KONGEN følger efter — stiller sig foran hende — ser jærnkoldt paa hende.

VOLMER

Ej sandt — det er forfærdeligt at dømme
et Menneske til bitter, kvalfuld Smærte? —
(tæt ned imod hendes Ansigt)
Nu lider Du, som var den Kval din egen!

HELVIG
(løfter Hovedet — bleg — fortrukket i hvert Træk)

Jeg hader Dig — dybt af mit hede Hjærte —
og *aldrig angrer jeg* hvad jeg har gjort!
(De staar og ser paa hinanden som to Vilddyr).

VOLMER
(med funklende Øjne)

Aldrig har Du haft Hjærte — kun Begær:
Du vilde herske — over mig og Riget,
og derfor boled Du i Ægte-Seng
med mig — som skulde gøres til din Tjener
— og med min Tjener — som var Dig en Konge!
(tættere imod hende)

At sige Dig, *hvad* Du har dræbt i mig,
for mig, for Land og Folk, i denne Kvinde,
der aldrig voldte Dig og Nogen ondt,
men i hvis unge, rene Kærlighed
jeg vandt mig Mod og Kraft til Alt at vinde —
dertil har *Du* ej Ører, *jeg* ej Ord!
Den Udaad, Du har øvet, er et Vanvid
af Skøge-Had — og Skøger spærres inde!
(hans Ansigt fortrækkes — han løfter sine knyttede Hænder mod hende)
Bort med dit Ansigt! — Gurre har en Kælder —
dér skal jeg Gemme for din Galskab finde!

HELVIG
(har genvundet sin Trods — da hun ser, at han ikke lægger Haand paa hende. Hun siger hovérende — stigende i Had, Haan og Selvfølelse)
Hvorfor ej under Bøddel-Øksen straks? . . . .
Du kender ikke Kvinder af min Slags,
Du skræmmer ikke mig — saa lidt som Nogen.
Du — *Du* er knækket — Du vil søge Krogen
og jamre for dit Tab i daadløs Smærte.

Den, som vil herske, maa ej have Hjærte.
Din Magt er brudt — Du har ej Slægt, ej Venner,
men det har *jeg*. Og just fordi jeg kender
hvem jeg kan stole paa, og *hvad* jeg vil,
saa hører Riget rettelig *mig* til —
og Du maa tage det af mine Hænder!

Slut mig kun ind! Ad dine Trudsler ler jeg.
Med Staal og Stang skal brækkes op min Dør,
og mine Klager finde skal Gehør
over den Udaad, som *Du* her har øvet —
idet med skidne Skarnsord Du har prøvet
    at knægte Landets *Dronning* ned i Støvet!

VOLMER
(bleg — behersket)

Loved jeg Jer, Fru Helvig, intet før —
saa skal jeg love Eder noget nu!

Godt skal I gemmes her bag Port og Dør —
    derpaa mit Ord og kongelige Segl! . . . .
        I tager fejl,
hvis som en Pog I tror at se mig græde,
fordi man frastjal mig min dyre Skat —
    saa kær som Dagens milde Sol!
Paa Gurre rinder op en evig Nat,
        uden al Livsens Glæde —
og bedskt, min Frue, skal jert Brød I æde!

(spottende)

Aa! — ej behøves Kæremaal og Klage
til Eders Slægt og Venner. Jeg skal mage
det saa, at Eders Fængsel blir Jer værdigt!
(med forandret Tonefald — en Ro, der skærer ind i Marven)
Men ve den Mand, I leflende Jer nærmer —
    jeg lader fluks ham dræbe!
Hvert lystent Smil skal visne paa Jer Læbe,

indtil I mimrer som en Moerlil',
hvem kun med Skuldertræk man skotter til.
Afklædt hver Magt,
omgivet med hver ærlig Sjæls Foragt,
skal Eders Rynker for hver Dag I tælle.
Mod ensom Alderdom skal sløv I vandre —
og har I villet Baal og Brand for Andre:
et Kuldens og et Mørkets Helved, Frue,
skal times Eder selv — saa I maa gyse!
Da skal vi prøve, hvem af os to først
sin værste Fjende kan *tildøde fryse!*

HELVIG

(med Haanlatter)

Ha ha! Men *ene* blev Du — ene — ene! . . . .

VOLMER

Du Djævel af en Kvinde! —

(gør et Greb til sin Dolk . . . . men slipper og strækker Armene mod Himlen)

Nej nej! Deroppe vandrer *hendes* Aand —
hun holder nu tilbage Volmers Haand!

(ilsom til Hoveddøren)

Vagt! —

(RYTTERE ind).

VOLMER

I fører Dronning Helvig ind til Sit —
bevogter stadig hvert af hendes Skridt:
Hver, som vil nærme Fruen sig, blir hængt! —

RYTTERNE frem mod DRONNINGEN — vil føre hende bort. Hun river sig, højtknejsende, løs fra dem,

VOLMER
(raaber)

Rør hende ikke — hun er pestbefængt!

(Han peger bydende. DRONNINGEN ind ad Døren — efterfulgt af VAGT).

VOLMER
(alene)

Modbydeligt —
som selve Livet!

(gaar træt og tung — hen til Forhøjningen — sætter sig paa Trinet — Hovedet mellem Hænderne — bøjer sig dybt)

„*Her*" — sagde Tove — „her paa dette Sted —
vil Du fortryde". —
Og hun sagde sandt!

VOLMER synker helt sammen.

KLAVS NAR kommer listende ind . . . . Da han ser KONGEN saaledes, nærmer han sig sagte, idet han drager en Kniv frem under sit Bælte.

NAR
(staaende bag KONGEN — hvisker)

Saa mange Aar — til *saadan* jeg ham fandt:
Nu — *nu* er Frugten moden . . . .

(retter et Stød imod KONGEN)

Ve Dig, Volmer!

Kniven glider af imod Kongens Rustning — VOLMER ser ivejret — uden Overraskelse og uden Vrede.

VOLMER

Drag af mit Harnisk, Klavs — og stød saa til!

NAR
(staar maalløs — Kniven falder ud af hans Haand — han kaster sig paa Knæ)

Aa, Fatter, Fatter — Naade! . . . .

VOLMER

Om Naade beder *jeg*. Drag af mit Harnisk! . . .

NAR
(vrider sine Hænder)

Herre, hvad har jeg gjort — hvad har jeg gjort! . . . .

VOLMER
(lægger sin Haand paa hans Skulder)

Min hede Ungdom haardt imod Dig synded!
din Sorg — *dit* Savn har stræbt mig efter Livet:
nu kan Du se mig straffet ved at leve!

NAR
(krummer sig for hans Fod)

Fatter — nu er vi begge to lige fattige og usle og smaa! . . . .

VOLMER
(nikker)

Det siger Du — min stakkels gamle Dreng,
og derfor: end min Usselhed — og dræb mig!

NAR

Kan der da her i Livet gives saa stor en Sorg foruden min *egen?* Læg mig i Lænker — kast mig i Hullet . . . . men jeg holder ikke ud at se Dig saadan!

VOLMER

Alt maa vi holde ud. Men værst af Alt
er Tanken: vi kan intet gøre om!
Hvad Daad vi øved — blot det haarde Ord,
som undslap os i Hæftighed — er draget
forud for os — og kan ej kaldes ind,
om vi saa satte Livet paa at kalde!

NAR

Ak — Du kom hastig hjem! . . . .

VOLMER

Jeg *maatte* se et Glimt af den, jeg elsker,
og bede hende glemme mine Ord,
og bære hendes Smil, det ømheds-blide,
som en usynlig Fane ved min Side,
naar jeg i Stridens Stormgang sprængte frem.

NAR

Og saa var det for sent! . . . .

VOLMER

(knuger NARRENS Haand)

Hun gav det Hjem,
der svømmer her paa Søen som en Tue,
al Livets Sol og Glans, min lyse Due —
og nu er det en Grav, en Morder-Grube! . . . .

(vildt)

Ve over Volmer! Stød ham i hans Strube —
thi der er Straf for *Alt*, hvad Ondt blev øvet:
Dig skylder jeg Oprejsning fra min Ungdom —
saa stræk min brudte Manddom her i Støvet!

NAR

(drager hans Hoved ind til sit Bryst — klapper hans Kind)

Min stakkels, stakkels Dreng! tænk ikke paa mig. Der har ligget Frost-Skorpe om mit Sind. Ingen har været god mod mig i Livet — kun min lille Datter var god — — og hun forlod mig! Men *jeg* elsked hende — over Alt i denne Verden. Jeg har gjort mine Krumspring — jeg aad det haarde Brød, man rakte mig. Jeg blev haard — som Brødet. Nu ser jeg min Konges Sorg — den smælter Frosten i min Sjæl. Jeg ser, at Du har mistet Alt . . . . *hvad* kan jeg da fratage Dig?

VOLMER

Nej — jeg har mistet Alt! Du sigter godt:
men lidet véd dit Ord, hvor *dybt* Du rammer.

(halvt bortvendt — følgende sine Tanker)

I dette lille trange, mørke Slot
brændte et Brudelys i hendes Kammer:
Brud var hun, naar hun lagde sig ved mig —
og Jomfru stod hun op — og trèn sin Gang
saa let og kysk som Hind i grønne Vang,
til Kvældens Skær faldt over Skovens Stammer
— og Natten kom — og hun blev Brud igen!
Jeg syntes Verden blev som Gurres Vænge:
selv midt i Vintren bredtes Blomster-Enge,
som baded sig i Sommernattens Skær —
og i det Væld fandt vore Hjærter Fred!

(vender sig fra ham — knuger sine Hænder over sit Hoved)

Ak, aldrig — aldrig mer den lyse Sommer
med Tove og med tusind Blomster kommer,
hvis spæde Røst var Sang for hendes Øre,
naar Vinden leged gennem deres Flok.
Rundt om, fra hver en Krog, faar jeg kun høre
med Selvbebrejdelser mit Hjærte slaa —
og byrdefulde Mennesker vil staa
ved hver en Vej, hvor Tove forhen trèn —
og Vinden jage vil om Murens Sten
og fylde Øret med en Melodi
saa skærende som paa en Narre-Fløjte:
Ve over Volmer! —
Alting er forbi!

(kaster sig — fortvivlet — helt tilbage; læner Hovedet mod Kongesædet — ligger saaledes, med lukkede Øjne).

NAR

(hviskende)

Hvad skal jeg dog sige til ham? Han hører intet — han ser intet. (højt) Husk, I er Konge!

VOLMER

Konge uden Land! —
og uden Magt og Vilje til at vove —
uden et Haab om Fremtid — uden Tove!

NAR

(vrider sine Hænder)

Men I *maa* ville — I *maa* haabe . . . .
saa rummer Fremtiden Hjælp!

VOLMER

(uden Vrede — knust og selvopgivet)

Gaa, lad mig ene — gamle Taabe!
Dengang *hun* leved — var jeg selv en Hær:
nu ser jeg grant min hele Fattigdom,
fordi jeg ser i Tomhed ind og Mørke!

NAR

Det er Fortvivlelse! . . . . hvad gør man dog ved Fortvivlelse? . . . .

(vrider Hænderne).

VOLMER

Hvad gjorde *Du* — de lange Aar? . . . .

NAR

(hvisker)

Jeg tænkte paa Hævn . . . .

VOLMER

Og jeg *har* hævnet mig! — Hvad saa? . . .

NAR

(dækker sine Øjne)

O Herre! . . . .

VOLMER

Spørg *dem*, der tog min Tove fra mig . . . .!
Hvem var det? Ikke blot en Dronning —
og hendes Boler — en af Landets Riddere:
nej, det var alle Landets Riddersmænd
— Drosten i Spidsen, ærlig og velbyrdig,

standsmæssig-kold: — og alle Landets Fruer
— u-dadlelige, med de haarde Hjærter,
pukkende paa den Ret, som Kirken giver —
seende paa den ringe Terne ned
fra deres Hovmods Adels-Brev og Skjolde!
Og det var Kirken — Munkene, hvis Kloster
er selv en Herre-Borg med faste Volde,
god til at gemme paa, hvad gemmes skal —
og gøre Udfald fra mod Andres Eje!

Det *hele* Land har taget Tove fra mig:
at hævne mig paa *alle*, kan jeg ikke —
saa maa jeg mig for Skæbnens Jærn-Aag neje,
og som en Stodder her i Støvet ligge!

NAR
(springer op)
Der er Oprejsning — der er Oprejsning,
Fatter! — Bi lidt! . . . .
(løber hastig ud af Døren i Forgr. tilh. — kommer tilbage med Vin-Dunk og Bægre).

VOLMER
Hvad — Narre-Streger? Haaner Du din Konge?
Bring mig en Draabe Vand . . . . min Tunge
brænder.

NAR
(indtrængende — med frembydende Vildskab, Haan og Smærte)
Fat denne kære Ven med begge Hænder —
(peger paa Vin-Dunken)
foragt kun Bægret, Fatter — men skyl ned —

skyl alle Riddere og alle Fruer
og alle Munke ned — og bed den Bøn:
at de maa pines svart i Helveds Luer,
mens selv I læskes — og faar Glemslens Fred!

VOLMER
(mørk — kort)
Ræk mig et Bæger Vin! —
Jeg fasted længe.

NAR
(fylder og rækker ham et Bæger — opmuntrende)
Drik, Fatter — at Du kan blive styrket!...

VOLMER
(skyder Bægret fra sig)
Styrke — til hvad? ....
til klart at overveje,
hvordan *hun* greb i alle Sjælens Strenge
og lod dem tone, saa mit Malm blev rent
og stærkt i Klangen — mens hun sang dertil!

Galde for mig: — og Vin for den som vil!
(griber pludselig Bægret — drikker)
Det er, som drak jeg Blod — min Elsktes Blod.
Jeg tænkte mig det sødt, dengang hun leved:
nu smager det — som drak jeg Havets Salt!

NAR
(snakkende godt for ham — som for et Barn)
Det gi'er sig med Øvelsen, min Dreng! Du har fastet for længe — saa kendes Drikken

stram paa Tungen. Lidt efter lidt vil Du naa' til Bunden — og dér ligger Riget, Magten og hele Herligheden!

VOLMER
(ler vildt)

En skummel Røverborg er alt mit Rige!
Ha ha! Hvad er jeg selv — en Pjalt —
en Stodder — hver en Vildt-Tyvs Lige!
(pludselig)
Gaa — hent mig hver en laset Karl, som smægter
i Fange-Hul! . . . . spørg Gurres Vægter:
der er vel nok af *dem*, som lyster dele
ved Kongens Vin hans Magt og Herlighed?

NAR
(spørgende)

Hvad siger Du, Fatter? . . . . Mads Krybeskytte og hele hans skønne Selskab . . . . Karle, som æder deres eget Utøj — og ikke ser mere af Dagens Lys end der kan liste sig over Ryggen paa en mager Lus!

VOLMER
(bestemt)

Hent mig dem hid! . . . .
(NAR løber hastig ud).

VOLMER
(alene — hæver Bægret til Læben — sætter det atter fra sig uden at drikke — siger hen for sig)

Hun var min Vin — den ædle, gode Vin,
der aldrig vildt som Storm i Aaren raser,

men spænder Mandens Mod og vækker Tanker,
hvorunder Hjærtet lydt i Stolthed banker —
mens Sjælen har sin Andagt i det Stille.
Hun var den Glød, der tændte *mig* i Flamme,
saa Glansen lyste vide over Lande,
og alle Gode glædedes derved! —

O ædle, gode Vin, hvor blev Du spildt —
og hvor mit Hjærte nu blev mørkt og
vildt! . . . .

(Gennem Døren — som NARREN lod staa aaben — høres nede fra Borgkapellet Vaade-Sangen over TOVE)

VAADE-SANG.

Fra Jordens glædeløse Dal,
fra Mørkets Møje, Nød og Kval,
hvor Sot og Synd os tvinger:
mod Lyset i Din Naades Sal,
laan Sjælen Dine Vinger —
Gud i det Høje! . . . .

VOLMER

(lytter — bøjet — gentager)

Gud i det Høje! . . . .

(efter et Ophold)

Var der denne Gud —
og var hans Naade *den*, at lade lide
u-talte Pinsler alle de, der lever,
inden de fandtes værdige at stædes
for Herrens Aasyn i hans tomme Sal . . . .
o, da var det en *Pligt* at blive Røver

og rive sønder hvert et Jordens Barn
før det var modnet til en Offer-Træl
for denne gamle, vilde Hednings Lyst!
(rejser sig med et Sæt — tømmer Bægret i ét Drag).

NAR kommer ind med MADS KRYBSKYTTE og andre FANGER. Deres Hænder er bundne bagpaa — de er i en ussel Forfatning — nogle stirrer lysskyg, sløve frem for sig — nogles Øjne gnistrer af Trods og Fortvivlelse.

Nar

Her ser I det smukke Selskab, Herre! Man kunde i Mørke tage fejl af dem selv og deres Genfærd. De klipper med Øjnene som Ugler mod Dagslyset. Jagt-Lovene er strenge — lille Fatter . . . . Herregud, det er kun Tyveknægte og Rakkerpak — de stjæler og røver — de véd ikke bedre! . . . .

VOLMER
(stirrer paa dem — til NARREN)

Skær deres Strikker sønder! —

NAR
(idet han tager Kniven op, som han kastede før)

Nu kommer den til Nytte!
(skærer Fangernes Strikker over)
Jeg har lovet dem Vin, Herre . . . . (ler) Tænk, de vilde ikke tro mig! —

VOLMER
(til FANGERNE)

Kom herhid!
(FANGERNE nærmere).

VOLMER

I tror, at I blir stædet for Kong Volmer? . . . .
Ha, ha!
Hvem var min Far? — en Skurk, en Nidding —
og hvem var Konger *før?* — kun Røvere —
nogle *med* Hoveder — de fleste *uden!*
Jeg er en Røver — slet og ret — som I,
og jeg vil have Folk, som er fortvivlede,
fordi jeg selv er i Fortvivlelse!

Forstaar I *det?*

(FANGERNE ser paa ham i stum, stirrende Undren).

VOLMER

Er I da Faar? — (til NARREN)
Saa giv dem Vin at drikke,
at de kan blive Vilddyr — som de var!

NAR

(lader Vindunken gaa rundt iblandt dem — de drikker med Begærlighed)

Kom, kom — I smaa Dyr! . . . . nu kan
I blive lige saa store som *han* dér!

VOLMER

(fortsættende)

Naar Alle er mod mig, er jeg mod Alle!
Det Rige, som jeg stykkevis har samlet
— og atter tabt — og atter flikket sammen —
skal splittes, som jeg selv er sønderrevet —
og I skal hjælpe mig dermed!

MADS KRYBSKYTTE
(hæver Vindunken)

Ja — ja! Det forstaar v

VOLMER
(ler — mørkt)

Endelig kom der Lys i disse Hjærner! . . .
(nærmere imod ham)
Før jog jeg Vildtet: — daarlig Tidsfordriv
for den, som tænkte, han var rig og mægtig
Nu vil vi jage Riddere og Fruer,
Munke og Kræmmere — den hele Flok,
som føder sig i Ly af Kronens Naade
og sætter Fod paa Smaa-Mænds mag
Nakker!

MADS KRYBSKYTTE OG ANDRE
(løfter Armene og hujer vildt).

VOLMER
(stigende i Voldsomhed)

Blir Luften os for kvalm i Mark og Skov,
saa jager vi som Ulv paa nøgen Hede.
Blir Heden os for trang — saa har vi Havet,
og Havet ler, som vi, ad Graad og Bønner:
Strand-Hugst vi øver som dets frie Sønner,
og By paa By skal blusse, hvor vi sejler,
at vi kan se, om ogsaa *ret* vi pejler,
om Øksen træffer just den *fede* Nakke . . . .
da vil vi taarne op en Galgebakke
og klæde den med mangt et Fugle-Skræmsel -
og ikke vil *vi* dø i navnløs Glemsel:

nej *Volmer og hans tappre Mænd* vil le
ad Landets Nød og ad vor egen Død,
naar Overmagt faar lagt vor Krop paa
Stejler!

MADS KRYBSKYTTE

Hil Volmer! — vi er hans Mænd!

(Hujen og Raab).

VOLMER

Hvad hedder Du? — hvem er Du? . . . .

MADS KRYBSKYTTE

Jeg er den Vildtyv — hvis Liv I frelste, Herre . . . . husker I ikke, — da Eders Jægere vilde skyde mig ned? —

VOLMER

(ryster paa Hovedet)

Jeg husker intet . . . . hvordan kom Du her?

MADS KRYBSKYTTE

Siden fangede de mig alligevel . . . . men *den* Nat slap jeg . . . I var saa mild tilsinds . . . en dejlig Sommernat ved Søen . . . .

VOLMER

(idet han træder tilbage — pludselig)

Ah, *den* Nat var det! . . . .

(vender sig — lægger Haanden over sine Øjne — vinker med den anden Haand, at de skal fjærne sig)

Gaa — lad mig i Fred! —

MADS KRYBSKYTTE

Sig blot et Ord, Herre — og vi er rede
til at ta' fat, hvornaar det skal være . . . .

VOLMER

Gaa, hvor I vil! Kun En er bunden her,
og det er Kongen . . . .
I er *fri!* —

(sætter sig paa Forhojningen som før).

NAR

(idet han fører FANGERNE til Døren — tysser paa dem — og driver dem ud)

I ser, at han er syg og lider ilde! . . . .

(kommer tilbage til VOLMER).

VOLMER

(stille — brudt)

Det er forgæves at jeg raser:
thi *hun* er over mig — og hun er Lys —
og Fred — den Fred, hvorefter dybt jeg sukker!
Den Kostbarhed, som jeg har tabt:
vandt jeg den ved at rive Alt itu? —
nej, aldrig findes Freden blandt Ruiner,
hvor dybt jeg saa i Støv og Grus mig bukker!

NARREN sætter sig hos VOLMER og støtter hans Hoved mod sin Skulder.

Saaledes sidder de i dyb Stilhed.

Solen er nu staaet op — dens Skær ses at farve Vinduet.

Nede fra Borg-Kapellet lyder atter, dæmpet, igennem Stilheden:

VAADE-SANGEN.

Af Arv og Gæld i mange Led,
af Synde-Solden knægtet ned,
os Dødens Rædsel tvinger:
men løftet mod Din Naades Fred
faar Sjælen Englevinger —
Gud i det Høje!

NARREN knuger Kongens Haand. VOLMER bøjer Hovedet — og besvarer hans Haandtryk.

NARREN rejser sig, gaar til Døren — som er bleven staaende aaben fra sidst — og vil lukke den.

Da hører man KURENS Horn — derefter Borg-Porten, som aabnes — og den hule Larm af en stor Skare i den indre Slots-Gaard.

NARREN med et ængsteligt Blik mod Kongen — gaar til Vinduet.

VOLMER
(ser op — med et tomt Blik:)

Har Verden endnu Bud at sende mig? . . . .

NAR
(ser ud:)

Drost Henning — og en stor Skare Fremmede! . . . .

VOLMER

De er mig — *fremmede*!

NAR
(ængstlig)

Men om de kommer — for at gøre Jer Ondt? . . . .

VOLMER
(rolig — dump Stemme)
Hvad — *mere* ondt? . . . .
det er umuligt!

NAR
. . . . tage Jer tilfange?

VOLMER
Jeg *er* en Fange! . . . .
(vender Hovedet bort — støtter det i sine Hænder)

HENNING PODEBUSK ind fra Hoved-Døren med to RIDDERE og nogle Drabanter.

HENNING holder i Haanden en Pergaments-Rulle. Han ser med et hurtigt, spørgende Blik henimod Kongen — og blotter sit Hoved, da han har overbevist sig om VOLMERS dybe Nedslaaethed.

Saa giver HENNING de to RIDDERE et Vink. De træder ad Fruer-Døren ind til Dronningen. Der stilles to Drabanter foran Fruer-Døren — to foran Hoved-Døren.

HENNING
(frem imod Kongen — rolig, afmaalt, bestemt)
Kong Volmer! —

VOLMER
(ser op — og atter ned for sig — uden at svare)

HENNING
(nærmere)
Jeg véd Alt . . . .

VOLMER
(uden at se op)
Saa véd Du *nok*!
(med en Haandbevægelse)
Gaa! . . . .

HENNING
(ved hans Side)
Jeg er kommen, for at blive her!
(lægger sin Haand paa VOLMERS Skulder)
Fast maa nu Haanden være, som . . . .

VOLMER
(afbryder)
Alt nok!
Jeg er din Fange! —

HENNING
Jeg er Kongens Tjener:
Jeg bringer Dig dit *Rige*, Volmer!
(peger paa Pergaments-Rullen)

VOLMER
(ser bort — uden at svare)

HENNING
(bestemt)
Jeg bringer Krigsberedskab — Mænd og Vaa-
ben —
Heste og Skibe — Fødemidler — Alt! . . . .

VOLMER
(ser op — lader Haanden glide sig over Panden)
Hvad bringer Du mig, Henning? Mænd og
Vaaben —
Heste og Skibe? . . . .
(rejser sig — griber Henning i Skuldrene)
Ve Dig, om Du lyver!
Vis mig . . . . (vil tage Pergamentet)

HENNING

Jeg bringer *Penge* til det Alt!

VOLMER

(stirrer paa ham — langsomt)

Ah ja! for Penge købes Mænd og Vaaben —
Flaader og Hære . . . . Kunde Du blot købe
tilbage mig, hvad man har . . . .

HENNING

(knuger hans Haand)

Volmer! —

VOLMER

Tys!
Du véd, det købes ej! . . . .
Men denne Tanke,
at jeg kan bryde ud af dette Fængsel,
hvor Skygger lurer paa mig — ud, hvor Døden
gør Skygger af de vaabenklædte Mænd,
men ej af værgeløse, blide Kvinder . . . .
Aa, Henning, Du har bragt mig Bud fra Livet!

HENNING

(ser fast paa ham).

Fra Livet — og fra Riget, Volmer!

VOLMER

(eftertænksom)

Riget?

HENNING

Riget . . . . . og Norden!

VOLMER
(nikker langsomt)
Ja — min store Tanke,
dengang da . . . . .

HENNING
(afbryder — fastere)
— den maa være større *nu* —
thi *nu* er Tiden — eller aldrig, Herre!

VOLMER
(drager Vejret dybt — stirrer paa ham — spørger med lav Stemme)
Hvad *koster* det?

HENNING
(besvarer hans Blik)
I véd Betingelsen!

VOLMER
(farer sammen — slaar ud med Haanden, afværgende)
Nej! — saa lad Riget fare!

HENNING
(griber hans Haand — holder den fast — siger med indtrængende Alvor)
Riget, Volmer,
er Alt, hvad der har baaret Dig fra Yngling
til Manddom frem — har lutret Dig i Sorger,
har prøvet Dig i Afsavn — styrket Sjælen
og formet Viljen — til Du fast fik knyttet
de Tusinder til Dig i Haab og Tro.
Du kan ej slippe dem — maa stedse lide,
hvad Ondt og Tort man Dig paalægge vil:
Du selv er Riget — selv maa Du det vide,
at Du blev født dermed, derfor, dertil!

VOLMER
(river sin Haand fra ham — vender sig bort)

Jeg *kan* ej . . . . .

HENNING

Vis, Du er en Mand! —

VOLMER
(kæmpende)

Jeg *vil* ej . . . . .

HENNING
(ubøjelig)

Saa er det *Landflygtighed*
for Dig — og *Sønderdeling* for dit Land!

VOLMER
(løfter Armene mod Himlen — knytter Hænderne — lægger dem atter over Panden og knuger dem mod Øjnene . . . . .)

VAADE-SANGEN
(lyder)

Du kalder paa os uafbrudt,
og om vi blot før Banens Slut
vort Hjærtes Trods betvinger:
da blir os sikkert Lejde budt,
hvor Fredens Klokke ringer —
Gud i det Høje!

VOLMER
(lader Armene synke — bøjer Hovedet — aabner Læberne — uden at Ord høres . . . . . nikker langsomt — brudt)

HENNING
(ser ham ind i Ansigtet . . . . . gaar saa mod Baggrunden)

Det, der nu sker, føles af VOLMER som om det foregik i en Taage omkring ham.

HENNING lægger Pergaments-Rullen udfoldet paa Bordet. Saa giver han de to Drabanter ved Hoved-Døren et Vink.

Ind kommer JOCHUM PAWEL og andre Raadmænd fra Lybek — GREV JOHAN og holstenske Riddere — samt den ESROM-PRIOR. De bøjer sig for Kongen.

HENNING giver Drabanterne ved Fruer-Døren et Tegn.

Ind kommer DRONNINGEN fulgt af Riddere. Alle — undtagen Kongen — bøjer sig.

HENNING fører HELVIG frem til Bordet — hvor VOLMER nu træder hen, idet han lader Øjnene glide over Skriften.

HENNING trykker ham Pennen i Haanden. KONGEN underskriver — dernæst DRONNINGEN — saa PAWEL og Lybekkerne — saa GREV JOHAN og Holstenerne — endelig PRIOREN.

HENNING

(sætter sit Navn under — og siger højt og tydeligt)

Forbundet sluttet! — Til Bekræftelse
vil Konge og Dronning give Foretræde! —

En pinlig Pavse. VOLMER viger tilbage.

HENNING

(tæt hen ved ham — med halv Stemme)

Riget — og Norden! . . . . .

VOLMER

(dødbleg — svarer ikke)

HENNING

Riget — Herre! — ligger . . . . . i Dronningens
Haand!
Norden i Din — og Fremtidens!

VOLMER
(tonløst)

Jeg tager Riget . . . . .!

Han berører — med den yderste Selvovervindelse — Spidserne af DRONNINGENS Fingre — fører hende opad Trinene til Forhøjningen — hvor hun tager Sæde i den ene Stol. Deres Blikke mødes ikke.

Men idet Dronning HELVIG sætter sig, hilser hun med en let Hovedbøjning ned til Lybekkerne og Holstenerne — medens et Smil glider over hendes blege Træk.

VOLMER
(oprejst — hans Øjne fæster sig paa Væggens Løver og Hjærter — han presser Haanden mod sit Bryst — lader den atter glide over sin Pande, som om han glattede Taagen bort . . . . . og siger)

Kong Volmers Løver strider til det sidste —
Kong Volmers Hjærte *vil* ej heller briste!

Alle ser i Tavshed paa ham. — Og i denne Tavshed lyder

VAADE-SANGEN
(forfra igen)

Fra Jordens glædeløse Dal,
fra Mørkets Møje, Nød og Kval . . . . .

PAWEL
(som er traadt frem med sine Raads-Herrer, studser et Øjeblik — slaar saa ud med Haanden og raaber)

Hil, Kong Volmer — hil! . . . . .
(Leveraab)

GREV JOHAN
(frem med sine Holstenere)
Hil, Dronning Helvig — hil!
(Leveraab)

PRIOR
(frem, alene — bøjer sig — med Hænderne foldede)
Hil, det ædle Par! . . . . .
Lykke og Velsignelse for Landet . . . . .

VAADE-SANGEN
(slutter)
— Gud i det Høje!

NAR
(som har staaet helt henne i Forgr. tilh. — og fulgt Optrinet med Miner og Gebærder — løfter sin Vin-Dunk og udbryder)
Ve, Volmer! . . . . . (drikker) Livets Galde! . . . .

SIDSTE MØDE.

En Række Aar efter.

Samme Sted i Skoven som ved „Sommernats-Bryllup.“

Sildig Oktoberdag henimod Solnedgang.

Farvepragt. — Løvet falder. — Enkelte Træer nøgne. imtvis kaster Solen Blink udover Søen. Saa trækker yerne sammen. En Byge farer gennem Skoven, og Løvet ger.

MADS KRYBSKYTTE

ædt som en af Kongens Jægere — men Dragten er laset og gammel; v er han bleven graa — men Aarene og det omstrejfende Liv har e kunnet dæmpe Ilden i hans Øjne og Raskheden i hans Bevægelser.)

Han dukker frem — Laas-Buen i Anlæg — sigter og yder .... springer ind i Krattet — kommer tilbage, ebende en dræbt Hjort med sig .... vinker ud.

FADEBURS-ANE

(kommer ind — som en midaldrende Daglejer-Kone)

Traf Du den — Mads? ....

MADS

(leende — som ad noget selvforstaaeligt)

Han fik sin Bane!

i faar skjule ham her .... kom hjælp mig, Ane!

De skjuler Dyret under Grene og Løv. Saa sætter de ved hinandens Side. MADS skærer med sin Kniv en en til, for at skæfte sig en Pil dermed.

ANE
(betragter ham)
Hvornaar vil Du leve et roligt Liv? —

MADS
Kan Du kende til Rust paa min gode Kniv? —

ANE
(graver sin Haand ind i hans Haar)
Jeg kender til Rimfrost i dine Haar! . . . .

MADS
(ler)
De Dage løber til de blir Aar —
haa, haa!
Jeg stjæler idag, som jeg stjal igaar! . . . .

ANE
Du kunde dog gerne klappe mig lidt —
som dengang vi taledes ved saa tidt!

MADS
Hvad, lille Ane — det Narreri:
jeg tænkte, din Lyst var længst forbi?

ANE
Man er dog ikke saa gammel endnu! . . . .

MADS
(slaar det hen)
Hvordan lever Du ellers med Nils, din Mand?

ANE

Med Nils? Saamænd — det gaar slideligt an:
han er skikkelig nok — han slaar mig ikke.
(med et Suk)
Aa ja — som man reder, saa faar man ligge!
(tilføjende)
Du skulde blevet i Kongens Brød!

MADS
(viser paa sin lasede Dragt)
Jeg var i hans Klæder. Aa, Hilledød,
ıvor blev de Tider og Klæder mig trange.
Jeg fulgte hans Naade de Aaringer lange,
ra Leding til Jagt, og i Leding igen:
ıaardt fo'r han frem, ihvor han drog hen,
ıaard mod sig selv som mod sine Mænd!
Kom han fra Orlog, og havde han sejret,
.ldrig saa blev der en Fest-Dag fejret —
Riget blev stort, og Landet fik Fred:
nen Kongen vandt ingen Glæde derved!

ANE
(nikker)
Det er nok *saa* — efter hvad man vil vide! —

MADS
Saa tidt han var hjemme, skulde han ride
ned Svende og Hunde i vildeste Jag
ıstandset til Gurre fra Vordingborg
— frem og tilbage og om igen —

som gjaldt det at løbe ved Nat og ved Dag
bort fra sig selv . . . .

ANE
(falder ind)
og den nagende Sorg!

MADS
(trækker paa Skuldrene)
De Døde er døde — den Sag er klar!

ANE
Kommer an paa, hvordan man *Savnet* ta'r! –

MADS
(klør sig i Nakken)
Ja — hvad og hvordan og hvorfor og hvad
mere,
derpaa kan man sig forrykt spekulere:
men tidt naar vi gennem Skumringen skar
som Pil fra Strængen, saa tænkte jeg paa,
om *nogensinde* han Fred kunde faa —
om ej *efter Døden* han maatte jage,
sig selv og hver Jæger og Bonde til Plage —
og mange tænker med mig som saa!

ANE
(folder Hænderne)
Kors ja — de Store har deres Plager,
hvor Smaafolk mindre paa Veje tager:
hvis *vi* skulde føle vor Nød saa stor,
vi holdt det knap ud her paa denne Jord!

MADS

Jeg holdt det ej ud — jeg løb bort en Dag:
i Live jeg vilde ej Genfærd være,
saa fik det briste for mig eller bære!

(giver Grenen et stærkt Snit — skærer den over — kaster den væk — gemmer sin Kniv)

Og nu er han gammel, træt og svag
— snart er det Slut med Kong Atterdag!
men ligegodt vil han ud at jage,
om ogsaa han *selv* blir langt tilbage:
da sætter han sig paa en Træ-Bul ned,
og ser, hvor de *Andre* driver af Sved —
og Kongen smiler, mens Løvet falder
og Hundene halser og Hornene kalder . . . .

(Jagthorn. Han springer op)

Hys! der er Jagten . . . . den bier vi ikke:
min Hals er dog endnu for god til en Strikke!

(MADS og ANE hurtig ud)

Fra Baggrunden kommer stormende en Skare RIDDERE og Kongens JÆGERE i mørkegrønne Klædninger, sorte Hatte med røde Fjær i, Støvler med klirrende Sporer, Buer over Skulderen, Jagtspyd og Ridesvøber i Haanden.

De standser — ser sig om.

RIDDER

Hjorten er borte — Vi tabte dens Spor . . . .

ANDEN

Snak! der er Sweiss i den bløde Jord . . . .

RIDDER

Kongen maa spørges . . . .

NOGLE

Afsted — afsted!

JÆGER

Stop, Kammerater — tag Visen med!

KOR

Hallo — hallo — hallo!
(de slaar Kreds om JÆGEREN)

JÆGER
(synger)

Lad Bonden bande vort vilde Tog!
lad Munken slaa Kors bag sølvspændet Bog:
Jægerens Sang er det fyndigste Sprog —
Hallo!
Han skræmmer den ledeste Satan dermed,
mens selv som en Djævel han farer afsted;
og om han skal miste sin Sjæl derved,
han jager, han jager i Evighed!

VOLMER er under Sangen traadt ind — med to SMAADRENGE. Han staar tavs lænet til sit Spyd. Da Sangen er endt, gjør han en Bevægelse — og gaar frem, med Hovedet løftet, tilnikkende JÆGEREN sit Bifald .... men griber sig pludselig med Haanden til Hjærtet — og giver et Tegn.

SMAADRENGENE breder skyndsomt et Tæppe, med Løver og Hjærter, over nærmeste Træ-Bul.

VOLMER
(sætter sig)

Lad mig alene her!
(Bevægelse blandt Skaren)

RIDDER

Er Kongen syg?

VOLMER

Lad mig alene — gaa! (ser sig nøje prøvende om .... det er Stedet, hvor VOLMER og TOVE hin Sommernat mødtes)

Her vil jeg dø!

(Bestyrtelse i Skaren)

RIDDER

Umuligt — Kongen dø?

ANDEN RIDDER

Dækket med Hæder — Kongen *kan* ej dø!

TREDJE

Vi henter Henning Podebusk! ....

(ilsom ud)

VOLMER giver ved et Tegn tilkende, at de Alle skal forlade ham. Saa vinker han den mindste SMAADRENG til sig.

VOLMER

(alene med SMAADRENG — stryger Drengens lange, lyse Haar — smiler svagt)

Hørte Du, hvad de gode Herrer sagde? ....

DRENGEN

(troskyldig)

Ja, Herre Konge!

VOLMER

De vilde hente Henning Podebusk? ...

DRENGEN

Ja, Herre!

VOLMER

Mon for at Drosten skulde se mig dø? . . . .

DRENGEN

Nej, Herre Konge!

VOLMER

Eller for at forhindre mig deri? . . . .
(smiler mat)
Drosten, som selv er gammel! — —

DRENGEN
(ser spørgende — uforstaaende paa Kongen . . . . griber hans Haand og kysser den)

Kong Volmer kan ej dø — det er umuligt!

VOLMER
(drager ham ind til sig)

Han maa, mit Barn — som Alt — som Skoven her,
hvis sidste Blad i Solens blege Skær
til Jorden falder.
Det er en Lov for alt, som har en Alder:
det er for *dine* Aar en fremmed Lære —
Du aner ej, hvor *træt* en Mand kan være!

SMAADRENG

Herre, naar jeg har sprunget om den hele,
udslagne Dag — saa blir jeg ogsaa træt:
da lægger jeg mig ned og drømmer —
at jeg er bedste Skytte, bedste Svømmer,
at stolt og strunk tilhest jeg sidder,
at jeg er bleven stor — og Ridder!

VOLMER
(klapper hans Hoved)
aledes havde jeg engang en Dreng —
n loved mig at blive stor og stærk
stride mandigt for sin Herres Sag.

t gjorde han. Og Herrens Sag blev stor.
n Smaadreng voksed op — og holdt sit Ord —
faldt . . . .
Men hvad han loved, mindes jeg!
(efter et Ophold)
:t var den Dag just . . . .
ger Haanden over Panden, bøjer Hovedet og drager et dybt Suk:)
Ak, det var *den* Dag!

Stilhed. Det gule Løv drysser ned for Kongens Fod.

SMAADRENG
(betragter Kongen ængstlig — siger omsider:)
rre — kære Herre!
a bleg I bliver . . . . skal jeg hente Vand?

VOLMER
(uden at se paa Drengen — nikker stille)
a Livsens Kilde — om Du kan! . . . .

SMAADRENG
yser I? . . . . skal jeg dække Eder over! —
(vil vikle Tæppet, med Løver og Hjærter, om Kongens Fødder)

VOLMER
ld Løven kun faa Hvile — thi den sover:
æt, som den er, af Dage,

af blodig Daad og Hæder!

Lad hvad der er af Hjærterne tilbage,
lad det i Fred —
mit eget bøjer sig mod Jorden ned
og græder!
(talende for sig selv — uden at agte paa Drengen)
Derned — derned:
i Jordens brune, bløde Skød,
dækt af en Kaabe broget-rød,
af visne Kranse, vissen Hæder! . . . .
Det lette Løv staar vaarfriskt op igen,
men Jorden holder fast paa sine Mænd:
ved *Mindets* Barm til Hvile hun dem stæder!

Lad det saa fyge med Berømmelse
som med den løse Sne henover Tuen:
i frossen Skorpe ristes Heltens Navn,
glemt af en sildig Slægt — men ej den Favn,
der gennemgløded ham hans hele Liv
og smælter nu hans Støv i Længsels-Luen!
(griber Drengens Arm)
Jeg længes, Dreng! — —

SMAADRENG
(angst)
Se ej saa vildt! Jeg ræddes, Herre! . . . .

VOLMER
Du ræddes — for at se en Konge falde?
Se paa den Eg, som ej har Løv tilbage

og ingen Marv til mod en Storm at tage —
i næste Byge strækkes den til Jord:
jeg gaar i Egens og i Bygens Spor —
og *Du* skal være Armen, som mig fælder!
(bydende)
Drag ud mit Sværd!

SMAADRENG
(kaster sig paa Knæ)
O, skaan mig, Herre! . . . .

VOLMER
(smiler svagt)
Det er ej *dig*, det gælder . . . .
(hovedrystende)
Aa nej, din Arm er uden Kræfter —
(rejser sig med Besvær)
støt mine Ben, de vaklende og svage,
og før mig saa til Søen ned:
den kan vel mod sin Ungdoms Bejler tage,
og give ham den Fred, han længes efter!

SMAADRENG
(ude af sig selv)
Jeg løber — løber . . . . (bort)

VOLMER
Løb, Du svage Siv!
og lad mig ene —
som jeg har været ensom i mit Liv! —
(lader sig falde tilbage i Sædet — drager sit Sværd — prøver dets Egg og Odd)

De gamle, vilde Næsse-Konger,
som ej paa Valen straktes hen,
da Kvældens Sol faldt over Slagets Rester —
de var dog *Mænd!*
Af Frygt — den eneste, de kendte —
for Gubbens ensom-tunge Lod,
de mærked sig med Gejers Odd
og gik saa ind til Valhals lyse Fester!
(løfter Sværdet)
Op, op, Kong Volmer! følg i Fædres Spor! . . . .
(Der klinger Toner ude fra Søen)

VOLMER
(lytter)
Der klinger Toner . . . . kommer de fra Jord —
fra Himmel eller Helved? — Ligemeget! . . . .
(Tonerne lyder atter)
Hør — nu igen! . . . .
(sænker Sværdet)
Er det en Ven —
min Manddoms eneste — som kalder paa mig?
(Akkorder ud over Søen — og rundt fra Skovene)

VOLMER
(bøjer sit Hoved — Sværdet falder til Jorden)
Min Tove — er det *Dig*, som kalder paa mig?
(Stilhed)

VOLMER
(stirrer med Glans i Blikket — ud for sig — idet han dæmpet gentager sine Ord fra hin Sommernat)
Hvor lyst dit Haar,
hvor blød din Kind,
din hvide Arm, hvor myg og lind —

men se dit Øje: derinde staar
en Verden af Uskyld, jeg aldrig naa'r.
Du gemmer dig for mig — og er mig dog nær;
Du vigende Syn mellem Skovens Træer!
(Akkorder)

EN BLID STEMME
(fra det Fjærne)
Volmer, min Konge, jeg kommer . . .

VOLMER
(skælvende af Bevægelse)
Naar? —

STEMMEN
Volmer, min Elskte, jeg er her . . . .

VOLMER
Hvor? —

STEMMEN
Hvor var dit Blik, at Du saa mig ej —?
aldrig, o Konge, jeg veg fra din Vej:
led Du og stred Du, jeg var ved din Side —
følte Du ej mine Hænder blide? —
aanded jeg ej i dit Hjærte min Trøst —
kendte Du ej til min Kind mod dit Bryst?

VOLMER
Jeg skimter et Syn — men bag Taageslør.
Svar mig: naar mødes vi atter, min Tove? —

STEMMEN

Naar Lyset svinder og Dagen dør,
naar Solen gaar bort bag de dejlige Skove!

(Akkorderne dæmpes — og dør hen)

VOLMER

(lytter endnu — med Glansen i Blikket. Saa mørknes hans Øjne — han bøjer Hovedet — og siger hen for sig i afbrudte Sætninger:)

De svandt, de fjærne Toner — som i Skoven
det sidste, trætte Sus af Kvældens Vind.
Hvad hvisker Vinden? At det var en Leg,
det hele Liv, et daarligt Gækkeri? . . . .
Nej nej! hvad stærkest og hvad dybest bandt os,
det har en Varighed som Jorden selv:
det fælder Løv og sætter Løv igen,
det slukker Sol og tænder Sol paany!

(løfter Hovedet)

Lad Dagen svinde da, lad Lyset fly —
den, som har elsket her i disse Skove,
er evig som den Luft, der nærer Træet,
og evig som den Storm, der fælder Træet,
evig som Fuglen, der i tusind Aar
sang samme blide Sang for Søens Vove!

KLAVS NAR kommer ind fra Baggrunden — krumbøjet støttende sig ved en Krykkestok — hostende og hivende.

KLAVS NAR

Ak, ja, ja, ja, Fatter. Nu er Herligheden snart forbi — og hvad har Du ud af det Hele?

(sætter sig ved Kongens Fødder).

VOLMER

(stille)

Længsel og Savn! . . . .

(løfter Haanden og lytter)

Hørte Du? . . . .

NAR

(ser op)

Kragerne — som ringer Solen ned! . . . .

VOLMER

Vilde Svaner! . . . .

NAR

(hoster)

Vilde Svaner — som vil hugge sig Føden . . . .

VOLMER

I syg Mands Hjærte! —

(Stilhed)

NAR

(hoster — spytter — vaander sig)

Dersom Vorherre i Himlen vidste . . . .

VOLMER

Himlen er tom! (peger paa sit Bryst)

Det er herinde . . . . her!

NAR

Hvilket?

VOLMER

Forsynet! —

NAR

(pegende paa sit indfaldne Bryst og sine rindende Øjne)

Hvis Forsynet er *her*inde — saa har det valgt sig et underligt Sted til at sidde og høre paa hul Hoste — og kigge ud af rindende Øjne! (spytter) Ptøj! .... Det er ondt at blive gammel! (rækker ud efter Volmers Sværd): Laan mig din Narre-Briks, Fatter! min ●egen har tabt sit gode Huld. (viser paa sin Krykkestok — griber Sværdet og kaster det bort — idet han ser prøvende paa Kongen:)

Du tænker vel ikke paa Dumheder? —

VOLMER

Hjælp op din Herre! før mig saa til Søen—

(Toner klinger)

Hører Du? ....

NAR

Intet hører jeg —

VOLMER

Saa gaa!

(rækker ham venlig Haanden)

Jeg *beder* Dig — min gamle Ven ....

gaa bort! —

NARREN ser vist paa ham — rejser sig og kysser Kongens Haand — humper bort, tager Kongens Sværd op — vender tilbage.

NAR

Tænk ikke drøveligt, min kære Herre!
Tænk, at om mange, mange Aar

paa Krønikernes Pergament der staar:
Du overvandt Dig selv — og samled Riget!
(smaaleende)
Om *det* er værd at der er bleven kriget,
sjakret og høkret, dræbt og brændt saa meget:
det ved ej Du — og heller ej din Nar;
thi Ingen har tilbunds i Livet keget!
(gaar bort med et Haandkys)

VOLMER
(efter et lille Ophold)
Vor Vej mod Lys maa vi i Mørke famle —
men var der for mit Liv en stakket Frist,
hvori jeg kunde alle Ønsker samle:
(udstrækker Armene)
da vendte jeg mig mod de gyldne Skove
og bad dem vise mig min elskte Tove
saadan som *her* vi taled sammen sidst!

Solen gaar ned — og farver Løvet som i forklaret Glans med sit sidste, drømmende Skær.

En gylden-violet Taage bølger frem fra Søen — og ud fra Taagen glider TOVE, i lys og skinnende Klædning, frem mod Kongen — og læner sit Hoved mod hans Bryst.

VOLMER
(skælvende af Bevægelse)
Saa kom Du til mig? . . . .

TOVE
(lægger hans Haand over sit Hjærte)
som *her* jeg svor! . . .

VOLMER
Ak, nu er det blevet silde!

TOVE
For sildig ej til at tales ved, som sammen vi
gerne vilde.

VOLMER
Mit Hoved er bøjet —

TOVE
nej, ungt er dit Fjed. Stat op,
Kong Volmer, og følg mig!

VOLMER
(rejser sig)
Hvorhen? — Det sortner .... Hvor gaar vor
Gang? Ej Maalet og Vejen fordølg mig!

TOVE
(smiler blidt)
Du frygter? — Vi vandrer tilsammen der, hvor
intet Blik vil os søge:
i Dagens Dæmring og Morgnens Skær, under
gyldne Ege og Bøge.
Dér bruges ej Rænker, dér kendes ej Kløgt; af
Haanden os Vildet æder —
ej Menneske-Had, ej Menneske-Frygt kan krydse
de Stier vi træder.
Dér tales vi ved om Tiden, som svandt,
og Ordene strømmer saa milde:
den haardeste Kiselsten glatted sin Kant
i Kærligheds rislende Kilde.

Dit Værk blev fuldendt i Jordens Dal —
men Høj-Skoven hvælver sin Bue:
dér tændes os Lys i den festlige Sal
ved Solens forklarede Lue.
Hvor Luften er høj og Himlen er blaa,
hvor Stormskyer Træet ej fælder,
vi søger tilsammen didhen at naa',
hvor Evigheds Kilden udvælder!

VOLMER

(tager hende inderlig ømt ind til sig)

For Himlen blev lukket min Sjæls Begær:
paa Jorden vil evig vi træde.
Saa led mig, o Tove, som Fylgje dér,
hvor din rene Sjæl tager Sæde!

(Taagen lægger sig omkring dem begge — og under langt henklingende Akkorder glider de ind i Skoven fjærnt over Søen)

Scenen staar et Øjeblik tom.
Saa høres RIDDERNES og JÆGERNES

KOR

Hallo—hallo—hallo! . . . .

og dernæst

JÆGEREN

(som synger)

Lad Andre have den gode Dag,
med Viv og med Børn, med Livets Behag
Jægeren lever sit Liv i et Jag —
Hallo!
Han under ej Vildtet et blivende Sted,